

İstanbul'da Bizans'ı Keşfetmek:

Bilim İnsanları, Kurumlar ve Mücadeleler (1800–1955)

Discovering Byzantium in Istanbul:

Scholars, Institutions, and Challenges (1800–1955)

Sempozyum | Symposium

16 – 18 Kasım | November 2017

Pera Müzesi | Pera Museum

İSTANBUL
ARAŞTIRMALARI
ENSTİTÜSÜ

10
yıl

İstanbul'da Bizans'ı Keşfetmek: Bilim İnsanları, Kurumlar ve Mücadeleler (1800–1955)

Discovering Byzantium in Istanbul:
Scholars, Institutions, and Challenges (1800–1955)

16–18 Kasım | November 2017

Pera Müzesi, Oditoryum | Pera Museum, Auditorium

İş birliğiyle / In collaboration

İSTANBUL ARAŞTIRMALARI
ENSTİTÜSÜ

10
yıl

İstanbul'da Bizans'ı Keşfetmek Bilim İnsanları, Kurumlar ve Mücadeleler (1800–1955)

İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, kuruluşunun 10. yıldönümünde 19. ve erken 20. yüzyılda Bizans araştırmalarının İstanbul'daki gelişimini inceleyen uluslararası bir sempozyuma ev sahipliği yapıyor; İstanbul'da Bizans'ı Keşfetmek: Bilim İnsanları, Kurumlar ve Mücadeleler (1800–1955).

Antik çağın, Batılı bilim insanlarını Doğu Akdeniz'e çeken ana ilgi alanı olmayı sürdürdüğü bir dönemde Bizans tarihi ve arkeolojisi, Bizans'ın eski başkentinde yeni ve rekabetçi bir bilimsel araştırma alanı haline gelmiştir. Sempozyumda ele alınacak başlıca konular arasında, Konstantinos'un M.S. 330 yılında kurduğu bu imparatorluğun araştırılmasında etkili olan nedenler ve teşvik edici unsurlar; bilim insanlarının Konstantinopolis'in anıtlarına ve maddi zenginliğine erişim yolları; hangi yapıtların incelenmesine hangi şartlarda izin verildiği ve bilim insanlarının hem kendi aralarında hem de devlet ve kültür kurumlarıyla kurdukları ilginç ilişki ağları sayılabilir. Ayrıca, uluslararası düzeyde bilimsel rekabet; yeni kurulan yabancı enstitü ve müzelerin faaliyetleri ile yerli bilim insanlarının araştırmalara bakış açısı da tartışılacak konular arasında.

16–18 Kasım 2017 tarihleri arasında Pera Müzesi'nde gerçekleşecek ve Paris Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) üyeleri Olivier Delouis ile Brigitte Pitarakis yönetiminde düzenlenen İstanbul'da Bizans'ı Keşfetmek sempozyumuna konu olan tarih aralığı, Doğu Akdeniz'de belli başlı arkeolojik keşif gezilerinin ortaya çıkışıyla başlıyor. Osmanlı İmparatorluğu ile modern Türkiye Cumhuriyeti'ni gündeme oturtan önemli tarihsel olaylar ve buluntular açısından zengin bir içeriğe sahip bu dönem, 10. Uluslararası Bizans Araştırmaları Kongresi'nin İstanbul'da ilk kez gerçekleştirilmesiyle sona eriyor. Bu bağlamda, katılımcılar ülkelerindeki arşiv malzemelerini değerlendirerek yeni ve bilinmeyen araştırma kaynaklarını bilim dünyasına tanıtmayı amaçlıyorlar.

Discovering Byzantium in Istanbul Scholars, Institutions, and Challenges (1800–1955)

On the tenth anniversary of its foundation, the Istanbul Research Institute will host Discovering Byzantium in Istanbul: Scholars, Institutions, and Challenges (1800–1955), a symposium examining the development of Byzantine studies in Istanbul during the nineteenth and early twentieth centuries. The symposium will take place at the Pera Museum, November 16–18, 2017.

At a time when classical antiquity continued to be the main attraction drawing Western scholars to the Eastern Mediterranean, Byzantine history and archaeology became a new field of competitive scientific exploration in the former Byzantine capital. Some of the major themes and issues to be addressed at Discovering Byzantium in Istanbul are scholars' motivations and incentives for studying the empire founded by Constantine in 330 AD, the means by which they accessed the monuments and material wealth of Constantinople, what they were allowed to see and under what circumstances and conditions, and the networks they established among themselves and with authorities from government and cultural institutions. The activities of newly founded foreign institutes and museums are also examined, along with scientific competition at the international level, including the reactions of Turkish scholars.

The period covered by Discovering Byzantium in Istanbul begins with the emergence of major archaeological expeditions in the Eastern Mediterranean and is rich in major historical events and findings that brought the Ottoman Empire and the modern Turkish Republic to the fore. It ends with the International Congress of Byzantine Studies convening its tenth conference, for the first time meeting in Istanbul. The contributions analyze archival material with the aim of bringing to light unknown and unexplored sources of research. The symposium is being organized under the direction of Olivier Delouis and Brigitte Pitarakis, both from the Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) in Paris.

Sempozyum Programı
Symposium Program

**İstanbul'da Bizans'ı Keşfetmek:
Bilim İnsanları, Kurumlar ve Mücadeleler (1800–1955)**

16 – 18 Kasım 2017

16 Kasım Perşembe

- 18:30 **Karşılama ve Sunuş**
Baha Tanman, İstanbul Üniversitesi–İstanbul Araştırmaları Enstitüsü
- Sempozyum Çerçevesi**
Olivier Delouis, CNRS (Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi), Paris
- İstanbul'un Bizans Mirası: Fotoğraf Arşivleri'nden Çıkan Bağlam**
Brigitte Pitarakis, CNRS (Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi), Paris
- 19:00 **Açılış Konuşması: Osmanlıların Bizans'ı (Yeniden) Keşfi**
Edhem Eldem, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul–Collège de France, Paris

**Discovering Byzantium in Istanbul:
Scholars, Institutions, and Challenges (1800–1955)**

16 – 18 November 2017

Thursday, November 16

- 18:30 **Greetings and Opening Remarks**
Baha Tanman, Istanbul University–Istanbul Research Institute
- Symposium Overview**
Olivier Delouis, CNRS (The National Center for Scientific Research), Paris
- Istanbul's Byzantine Legacy: Context from the Photographic Archives**
Brigitte Pitarakis, CNRS (The National Center for Scientific Research), Paris
- 19:00 **Keynote Address: The Ottoman (Re)Discovery of Byzantium**
Edhem Eldem, Boğaziçi University, Istanbul–Collège de France, Paris

17 Kasım Cuma

Birinci Oturum

Oturum Başkanı: Buket Kitapçı Bayrı

- 10:00–10:30 **Lora Gerd**, *Rus Bilimler Akademisi, St. Petersburg Tarih Enstitüsü*
Konstantinopolis Rus Arkeoloji Enstitüsü:
Araştırma Çalışmaları ve Siyasal Perspektifler
- 10:30–11:00 **Pınar Üre**, *Işık Üniversitesi, İstanbul*
Bilim Ağları: Geç 19. Yüzyılda İstanbul'daki Rus Arkeologlar ve
Uluslararası Bilimsel İşbirliği
- 11:00–11:15 **Soru–Cevap**
- 11:15–11:30 **Kahve Arası**
- 11:30–12:00 **George Vassiadis**, *Royal Holloway, Londra Üniversitesi*
Anıtlar, Elyazmaları ve Hatıralar: Hellenikos Philologikos Syllogos
Konstantinoupoleos (İstanbul Rum Edebiyat Cemiyeti) ve
İstanbul'da Bizans Araştırmalarının Ortaya Çıkışı
- 12:00–12:30 **Dimitris Stamatopoulos**, *Makedonya Üniversitesi, Selanik –
Freiburg Institute for Advanced Studies (FRIAS)*
Bizans Geçmişini Yeniden Romalılaştırmak:
19. Yüzyıl Osmanlı İstanbulu'nda İkinci Roma'nın Canlanması ve
Rum Ortodoks Kimliğinin Geçirdiği Değişimler
- 12.30–12.45 **Soru–Cevap**

İkinci Oturum

Oturum Başkanı: Leslie Brubaker

- 14:30–15:00 **Peter Schreiner**, *Köln Üniversitesi*
Jakob Philipp Fallmerayer ve Karl Krumbacher
- 15:00–15:30 **Jesko Fildhuth**, *DAI (Alman Arkeoloji Enstitüsü), İstanbul*
Theodor Wiegand, Alfons Maria Schneider ve Alman Arkeoloji Enstitüsü,
İstanbul Bölümü'nün İstanbul'daki Bizans Araştırmalarına Yaptığı Katkı
- 15:30–16:00 **Olivier Delouis**, *CNRS (Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi), Paris*
Katolik Papazlardan İlk Araştırmacılara: Kadıköy Bizans Araştırmaları
Enstitüsü ve Fransız Diplomasisi (1895–1936)
- 16:00–16:15 **Soru–Cevap**
- 16:15–16:30 **Kahve Arası**
- 16:30–17:00 **Jean–François Pérouse**,
IFEA (Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü), İstanbul
Gecikmiş Bir Buluşma : İstanbul Fransız Arkeoloji Enstitüsü
(Günümüzde IFEA) ve Bizans Araştırmaları (1930–1955)
- 17:00–17:30 **Nevra Necipoğlu**, *Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul*
Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Tarih Yazımında Bizans
- 17:30–17:45 **Soru–Cevap**

Friday, November 17

Session One

Chair: Buket Kitapçı Bayrı

- 10:00–10:30 **Lora Gerd**, *Russian Academy of Sciences, St. Petersburg Institute of History*
Russian Archaeological Institute in Constantinople:
Research Work and Political Perspectives
- 10:30–11:00 **Pınar Üre**, *Işık University, İstanbul*
Webs of Science: Russian Archaeologists in İstanbul and
International Scientific Collaboration
- 11:00–11:15 **Discussion**
- 11:15–11:30 **Coffee Break**
- 11:30–12:00 **George Vassiadis**, *Royal Holloway, University of London*
Monuments, Manuscripts and Memories:
The Greek Philological Syllogos of Constantinople and
the Emergence of Byzantine Studies in İstanbul
- 12:00–12:30 **Dimitris Stamatopoulos**, *University of Macedonia, Thessaloniki –
Freiburg Institute for Advanced Studies (FRIAS)*
Re–Romanizing the Byzantine Past: The Revival of the Second Rome
in Nineteenth–Century Ottoman İstanbul and
the Transformations of the Greek Orthodox Identity
- 12.30–12.45 **Discussion**

Session Two

Chair: Leslie Brubaker

- 14:30–15:00 **Peter Schreiner**, *University of Cologne*
Jakob Philipp Fallmerayer and Karl Krumbacher
- 15:00–15:30 **Jesko Fildhuth**, *DAI (Deutsches Archäologisches Institut), İstanbul*
Theodor Wiegand, Alfons Maria Schneider and the Contribution of
the İstanbul Department of the German Archaeological Institute to the
Study of Byzantium in İstanbul
- 15:30–16:00 **Olivier Delouis**, *CNRS (The National Center for Scientific Research), Paris*
From Catholic Priests to Pioneering Scholars: The Institute of Byzantine
Studies in Kadıköy (İstanbul) and French Diplomacy (1895–1936)
- 16:00–16:15 **Discussion**
- 16:15–16:30 **Coffee Break**
- 16:30–17:00 **Jean–François Pérouse**, *IFEA (Institut Français d'Études Anatoliennes), İstanbul*
A Rendezvous Missed: The French Archaeological Institute in Stamboul
(now IFEA) and Byzantine Studies (1930–1955)
- 17:00–17:30 **Nevra Necipoğlu**, *Boğaziçi University, İstanbul*
Byzantium in Early Republican Turkish Historiography
- 17:30–17:45 **Discussion**

18 Kasım Cumartesi

Üçüncü Oturum

Oturum Başkanı: Holger A. Klein

- 09:30–10:00 **Ayşe Ercan**, *Doktora Adayı, Columbia Üniversitesi, New York*
İstanbul'da Bizans Arkeolojisine Bir Girizgâh Olarak Mangana Kazısı:
Gülhanedeki Fransız İşgal Ordusu (1920–1923)
- 10:00–10:30 **Şule Kılıç Yıldız**, *T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara*
Osmanlı Bilim İnsanlarının İstanbul'daki
Bizans Arkeolojik Mirasını (Yeniden) Keşfi
- 10:30–10:45 **Soru–Cevap**
- 10:45–11:00 **Kahve Arası**
- 11:00–11:30 **Zeynep Kızıltan**, *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürü ve*
Turgut Saner, *İTÜ (İstanbul Teknik Üniversitesi)*
İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arşiv Belgeleri Işığında
İstanbul'da Bizans Arkeolojisi (1923–1955)
- 11:30–12:00 **Engin Akyürek**, *Koç Üniversitesi, İstanbul*
İstanbul'da 20. Yüzyılın İlk Yarısında Bizans Sanat Tarihi Araştırmaları
- 12:00–12:15 **Soru–Cevap**

Dördüncü Oturum

Oturum Başkanları: Turgut Saner ve Ivana Jevtić

- 14:00–14:30 **Leslie Brubaker, Anna Kelley, Daniel Reynolds**,
Bizans, Osmanlı ve Modern Yunan Araştırmaları Merkezi, Birmingham Üniversitesi
Yeraltındaki Bizans: David Talbot Rice ve
Konstantinopolis'in Gün Yüzüne Çıkarılışı
- 14:30–15:00 **Lenia Kouneni**, *St. Andrews Üniversitesi*
Walker Trust Büyük Saray Kazıları
- 15:00–15:30 **Holger A. Klein**, *Columbia Üniversitesi, New York*
İstanbul'da Erken Dönem Hıristiyan ve Bizans Anıtlarının İncelenmesi ve
Korunmasında Amerikalıların Katkıları
- 15:30–15:45 **Soru–Cevap**
- 15:45–16:00 **Kahve Arası**
- 16:00–16:30 **Brigitte Pitarakis**, *CNRS (Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi), Paris*
“Arzu Nesneleri”: Koleksiyonerler, Âlimler ve
İstanbul'da Bizans Sanatı Piyasası (1850'ler–1950'ler)
- 16:30–17:00 **Silvia Pedone**, *Roma Ulusal Galerisi*
Gözlemcinin Uygulamaları: Charles F.–M. Texier ve
Osmanlı İstanbul'u ile Karşılaşması
- 17:00–17:30 **Paolo Mighetto**, *Frigya Hierapolis'i İtalyan Arkeoloji Misyonu*
Paolo Verzone: İtalya ve Türkiye arasında Tarih Tutkunu bir Mühendis
- 17:30–17:45 **Soru–Cevap**
- 17:45–18:00 **Kapanış Konuşmaları**
Olivier Delouis ve Brigitte Pitarakis

Saturday, November 18

Session Three

Chair: Holger A. Klein

- 09:30–10:00 **Ayşe Ercan**, *Doctoral Candidate, Columbia University, New York*
The Mangana Excavation as a Prelude to Byzantine Archaeology in Istanbul:
The French Occupation Army in Gülhane (1920–1923)
- 10:00–10:30 **Şule Kılıç Yıldız**, *Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism, Ankara*
Ottoman Scholars' (Re)Discovery of Byzantine Architectural Legacy in Istanbul
- Discussion**
- 10:30–10:45 **Coffee Break**
- 10:45–11:00 **Zeynep Kızıltan**, *Istanbul Archaeological Museums and*
Turgut Saner, *ITU (Istanbul Technical University)*
Byzantine Archaeology in Istanbul and the Archives of
the Istanbul Archaeological Museums (1923–1955)
- 11:30–12:00 **Engin Akyürek**, *Koç University, Istanbul*
Byzantine Art Historical Scholarship in the First Half of
the Twentieth Century in Istanbul
- 12:00–12:15 **Discussion**

Session Four

Chairs: Turgut Saner and Ivana Jevtić

- 14:00–14:30 **Leslie Brubaker, Anna Kelley, Daniel Reynolds**,
Centre for Byzantine, Ottoman and Modern Greek Studies
at the University of Birmingham
Byzantium from Below: David Talbot Rice and the Unearthing of Constantinople
- 14:30–15:00 **Lenia Kouneni**, *University of St. Andrews*
The Walker Trust Excavations of the Great Palace
- 15:00–15:30 **Holger A. Klein**, *Columbia University, New York*
American Contributions to the Exploration and Preservation of
Early Christian and Byzantine Monuments in Constantinople/Istanbul
- 15:30–15:45 **Discussion**
- 15:45–16:00 **Coffee Break**
- 16:00–16:30 **Brigitte Pitarakis**, *CNRS (The National Center for Scientific Research), Paris*
“Objects of Desire”: Collectors, Learned Men, and
the Byzantine Art Market in Istanbul (1850s–1950s)
- 16:30–17:00 **Silvia Pedone**, *National Art Gallery of Rome*
Practices of the Observer: The Encounter between
Charles F.–M. Texier and Ottoman Constantinople
- 17:00–17:30 **Paolo Mighetto**, *Italian Archaeological Mission at Hierapolis of Phrygia*
Paolo Verzone. An Engineer with a Passion for History between Italy and Turkey
- 17:30–17:45 **Discussion**
- 17:45–18:00 **Closing Remarks**
Olivier Delouis ve Brigitte Pitarakis

ΚΟΡΚΙΝΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΟΙ
ΤΟΝ ΕΝ ΧΟΡΩ ΑΙΝΩΤΕ ΤΟΝ ΕΝ ΤΗ ΠΙΣΤΙ

ΕΝ ΨΑΛΤΗΡΙΟ ΚΕΚΙΘΩ

ΡΑ ΑΙΝΩΤΕ ΤΟΝ ΕΝ ΤΗ ΠΙΣΤΙ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΝ ΧΟΡΩ ΑΙΝΩΤΕ ΤΟΝ ΕΝ ΧΟΡΩ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΝ ΧΟΡΩ

Rum Bestekârlar:
Konstantinopolis Nefesleri, İstanbul Sedaları
Rum Composers:
Breaths of Constantinople, Sounds of Istanbul

Rum Bestekârlar:

Konstantinopolis Nefesleri, İstanbul Sedaları

17 Kasım 2017 / 19:30

Galata Music Projects, Georgios Marinakis tarafından kurulmuş ve onun yıllara dayanan müzik tutkusuyla ayakta duran bir işbirliği girişimi. Galata Music Projects'in yarattığı ve sunduğu müzik mozaiğinde klasik Osmanlı ve Doğu Akdeniz halk müziği ve "politiko" müzik tarzının unsurları, modern caz etkileriyle ve Georgios'nun kendi özgün besteleriyle birleşiyor.

İstanbul'da Osmanlı müzik gelenekleri Türkler ve diğer etnik gruplarla –Rumlar, Ermeniler, Yahudiler ve Araplar– bir buluşma noktası sağladı. Yalnızca eğlenceye yönelik ortak bir platform değil, seçkinler ve diğer sosyal katmanların içinde bir ilham ve ifade taşıyıcısı görevi gördüler.

Rum bestekârlar ve virtüözler İstanbul'un çokkültürlü müzik geleneğinde Bizans döneminden beri önemli bir rol oynamıştı. Suriyeliler ve Mısırlılarla birlikte Bizans ayin müziğini büyük oranda biçimlendirmişlerdi. Daha sonraları Bizans, Pers ve diğer Ortadoğu müziklerinin yanı sıra Mevlevi ve Bektaşî gibi dini gelenekler de İstanbul'un şehirli müzik geleneğini derinden etkiledi. 17. yüzyılın ilk yarısına kadar Rum müziği aristokratların sosyal toplantılarında ve Galata'nın liman meyhanelerinde çalınıyordu. Aynı zamanda Rum sanatsal dışavurumu, ayin şarkıları ve dini bestelerine nüfuz etti.

17. yüzyılın ikinci yarısında Rum bestekârlar Osmanlı sarayında özellikle öne çıktı, bu süreçte sıradışı bir müzisyen, bestekâr ve ünlü Dimitri Kandemir'in hocası olan Tanburi Angeli başı çekti. Onların ardından çok sayıda yetenekli müzisyen ve bestekâr geldi, bunların arasında Zaharya Hanende, Petros Lambadarios (ya da Petrakis), kemancı Tzortis, İlias, Stavrakis Hanende, Andonis Kyriazis, Nikolakis ve Vasilakis ile daha sonraları Batzanos biraderler vardı.

Rum Bestekârlar: Konstantinopolis Nefesleri, İstanbul Sedaları konseri, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü'nün düzenlediği *İstanbul'da Bizans'ı Keşfetmek: Bilim insanları, Kurumlar, Mücadeleler (1800–1955)* sempozyumu bağlamında gerçekleştiriliyor. 19. yüzyıl Osmanlı Rum bestekârların yapıtlarının sunulacağı konserde, bu bestekârların melodik zenginliğini ve sanatsal duyarlılığını öne çıkaran bu özgün müzik tarzının modasının geçmediği, unutulmadığı, tam tersine şehrin çok kültürlü mirasıyla çağdaş ve yaşayan bir müzik köprüsü kurduğu ortaya konuyor.

Pera Café'de gerçekleştirilecek etkinlik ücretsizdir.

Rum Composers:

Breaths of Constantinople, Sounds of Istanbul

17 November 2017 / 19:30

The Galata Music Projects is a collaborative initiative, founded by Georgios Marinakis and driven by his long-standing devotion to music. The musical mosaic created and presented by the Galata Music Projects includes classical Ottoman and Eastern Mediterranean folk music and elements of the "politiko" musical genre combined with the modern influences of jazz and Georgios' own original compositions.

In Istanbul, Ottoman musical traditions provided a meeting space for Turks and members of other ethnic groups, among them Greeks, Armenians, Jews, and Arabs. They served as a shared platform not only for entertainment, but also as purveyors of inspiration and expression among the elite and other social strata.

Greek composers and virtuosos had played a pivotal role in Istanbul's multicultural musical tradition since Byzantine times. They along with Syrians and Egyptians largely shaped Byzantine liturgical music. Later, Byzantine, Persian, and other Middle Eastern music as well as the Mevlevi and Bektaşî religious traditions became major influences on the urban musical tradition of Istanbul. Until the first half of the seventeenth century, Greek music was performed at aristocratic social gatherings as well as in the port taverns of Galata. At the same time, Greek artistic expression infiltrated through liturgical chanting and religious compositions

Greek composers became especially prominent in the Ottoman court during the second half of the seventeenth century, beginning with Tanburi Angeli, an exceptional musician, composer, and teacher of the great Dimitri Kandemir. They were followed by a plethora of accomplished musicians and composers, among them Zaharya Hanende, Petros Lambadarios (or Petrakis), the violinist Tzortzis, Ilias, Stavrakis Hanende, Andonis Kyriazis, Nikolakis, and Vasilakis and later the Batzanos brothers.

Rum Composers: Breaths of Constantinople, Sounds of Istanbul concert is being held in conjunction with the symposium *Discovering Byzantium in Istanbul: Scholars, Institutions, and Challenges (1800–1955)*, hosted by the Istanbul Research Institute. In accordance, this evening Galata Music Projects will present works by Ottoman Greek composers of the nineteenth century. By bringing to the fore these composers' melodic richness and artistic sensitivity, this unique musical genre is presented not as outdated and obsolete, but as a contemporary and living musical engagement with the city's multicultural heritage.

This event will take place in Pera Café. Free admission.

1. Epi si heri Keharitomeni. Ihos plagios a' Xenos Koronis (14. Yüzyıl)
'Επί σοι χαίρει, Κεχαρτωμένη Ἦχος πλάγιος α'
2. Acemaşiran Peşrevi Tanburî Angeli (1615?–1690)
3. Hüseyini Peşrevi Lavtacı Andon Efendi (?–1925?)
4. Hüseyini Saz Semaisi Lavtacı Andon Efendi (?– 925?)
5. Hüseyini Oyun Havası (Çeçen Kızı) Tanburi Cemil Bey (1873–1916)
6. Kürdilihiczakkar Peşrevi Kemeñceci Vasilaki Efendi (1845–1907)
7. Kürdilihiczakkar Saz Semaisi Kemeni Tatyos Efendi (1858–1913)
8. Kürdilihiczakkar Longa Kemani Sebuñ (1828–1894)
9. Şehnaz Saz Semaisi Kemeñceci Nikolaki Efendi (1845–1915)
10. Hicaz Mandra Lavtacı Andon Efendi (?–1925?)
11. Saba Oyun Havası Udi Yorgo Bacanos (1900–1977)

Müzişyenler

Özer Özel, Tanbur

1968'de Sapanca'da doğdu. 1986–1988 arasında Adapazarı Belediye Konservatuarı'nda başlayan tanbur eğitime, 1989'da İTÜ Türk Müsikiş Devlet Konservatuarı'nda Necdet Yaşar ekolünün takipçisi olarak devam etti. 1997'de yüksek lisansını "Tanbur Tekniğini Geliştirme Üzerine Bir Deneme" konulu teziyle tamamladı. 1991–1997 arasında T.C. Kültür ve Turizm Bakanliğı İstanbul Devlet Türk Müziğı Topluluğı'nda tanbur sanatçısı olarak çalıştı. Çeşitli müzik toplulukları ile konserler verdi ve pek çok sanatçı ile müzik albüm çalışmalarına katıldı. 2000'den bu yana YTÜ – Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak akademik hayatına devam etmektedir.

Aslıhan Eruzun Özel, Kemeñce

1973'de İstanbul'da doğdu. Üç telli klasik kemeñce eğitimini, İhsan Özgen ekolünün takipçisi olarak, 1984–1990 arasında İTÜ Türk Müsikiş Devlet Konservatuarı'nın orta – lise bölümünde aldı. 1990–1994 arasında aynı okulun Kompozisyon Bölümü'nde devam etti. 1997'de "Tanburi Cemil Bey'in Kemeñce ile Eser İcrası Üzerine Bir Çalışma" konulu teziyle Yüksek Lisans, 2007'de "Üç Telli Klasik Kemeñce Eğitimi Üzerine Bir Yöntem" başlıklı teziyle Sanatta Yeterlik çalışmalarını tamamladı. Birçok konser ve festivale katıldı. Halen YTÜ – Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak akademik çalışmalarına devam etmektedir.

Ali Tan, Ney

1981 yılında İstanbul, Fatih'te dünyaya geldi. Lise öğreniminin ardından TRT sanatçısı Neyzen Ahmed Şahin'den ney dersleri aldı. 2000 yılında İTÜ Türk Müsikiş Devlet Konservatuarı'nı kazanarak Kutbü'n-nâyi Niyazi Sayın'ın talebesi oldu. 2004 yılından beri yurtiçinde ve yurtdışında düzenlenen etkinliklerde ney sazını temsil etmeye devam eden Ali Tan, 2011 yılında "Doktor"; 2013 yılında ise yorumculuk alanında "Doçent" ünvanı aldı. Sanatçı 2012 yılından beri İstanbul Medeniyet Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Oray Yay, Vurmalı Çalgı (Perküsyon)

1987 yılında Edirne'de doğdu. 16 yaşında kendi imkanlarıyla Haliç Üniversitesi Konservatuarını kazandı. Alaeddin Yavaşca, Çetin Korukcu, Ferruh Yarkin ve Mısırlı Ahmet gibi birçok değerli hocanın talebesi oldu. 2010 yılında "Klasik Türk Müziğinde Süreç İçerisinde Kullanılan Vurmalı Çalgılar ve Kullanım Yerleri" adlı Yüksek Lisans tezini tamamladı. Halen İstanbul Sazendeleri grubunun bir üyesi olup, Kültür ve Turizm Bakanliğı İstanbul Devlet Türk Müziğı Topluluğı'nda ritim sanatçısı olarak görev almaktadır.

Georgios Marinakis, Ud

Georgios Marinakis 1981 yılında Yunanistan'ın Kalamata şehrinde doğdu. Ortaokul ve lise öğrenimini, güzel sanatlar lisesinin müzik bölümünde tamamladı. Bu yıllarda Yunan lavtası öğrenmeye başladı ve Yunan geleneksel müziğı yarışmalarında ödül alarak yurtiçi ve yurtdışı festivallere katıldı. 2003'te İstanbul'a konser için geldiğinde, Türk musikişine ve ud enstrümanına hayran olup, Üniversite eğitimini ve müzik hayatını İstanbul'da devam ettirmeye karar verdi. İstanbul'da geçirdiğı ilk senede Türkçe'yi öğrendi ve 2005'te Yıldız Teknik Üniversitesi'nin Duysal Tasarım Programı'nın sınavına girerek, bu bölümde okumaya hak kazandı. Georgios Marinakis, YTÜ'deki öğrenimini sürdürmekte ve aynı zamanda değerli Prof. Ruhi Ayangil, Göksel Baktagir, Nedim Nalbantoğlu ve başka sanatçılarla kayıt ve konser çalışmaları yapmaktadır.

1. Epi si heri Keharitomeni. Ihos plagios a' Xenos Koronis (14th Century)
'Επί σοι χαίρει, Κεχαρτωμένη Ἦχος πλάγιος α'
2. Acemaşiran Peşrevi Tanburî Angeli (1615?–1690)
3. Hüseyini Peşrevi Lavtacı Andon Efendi (?–1925?)
4. Hüseyini Saz Semaisi Lavtacı Andon Efendi (?– 925?)
5. Hüseyini Oyun Havası (Çeçen Kızı) Tanburi Cemil Bey (1873–1916)
6. Kürdilihiczakkar Peşrevi Kemeñceci Vasilaki Efendi (1845–1907)
7. Kürdilihiczakkar Saz Semaisi Kemeni Tatyos Efendi (1858–1913)
8. Kürdilihiczakkar Longa Kemani Sebuñ (1828–1894)
9. Şehnaz Saz Semaisi Kemeñceci Nikolaki Efendi (1845–1915)
10. Hicaz Mandra Lavtacı Andon Efendi (?–1925?)
11. Saba Oyun Havası Udi Yorgo Bacanos (1900–1977)

Musicians

Özer Özel, Tanbur

Born in Sapanca in 1968. Özel studied the tamboura at the Adapazarı Municipal Conservatory between 1986 and 1988, and continued his education at ITU State Conservatory for Turkish Music in 1989 as a follower of the Necdet Yaşar school. Between 1991 and 1997, he worked as tamboura player in the Istanbul State Turkish Music Ensemble of the Ministry of Culture and Tourism. He gave concerts with many music groups and played on the recordings of many musicians. Since 2000, Özel continues his academic career as a faculty member at YTU Faculty of Art and Design.

Aslıhan Eruzun Özel, Kemança

Born in İstanbul in 1973. She studied the three-stringed classical kemança at the middle and high school levels of ITU State Conservatory for Turkish Music between 1984 and 1990 as a follower of the İhsan Özgen school. Özel studied at the Department of Composition at the same conservatory between 1990 and 1994. She earned her MA in 1997 with her dissertation entitled "A Study of Tanburi Cemil Bey's Kemança Playing", and her Qualification in Art with her dissertation entitled "A Method for Three-Stringed Classical Kemança Training." She has played at numerous concerts and festivals. Currently she continues her academic career as a faculty member at YTU Faculty of Art and Design.

Ali Tan, Ney

Born in Fatih, İstanbul in 1981. After high school, Tan took ney lessons from Neyzen Ahmed Şahin, a TRT musician. In 2000, he entered ITU State Conservatory for Turkish Music and became a student of Kutbü'n-nâyi Niyazi Sayın. Since 2004, Ali Tan continues to play ney at music organizations in Turkey and abroad. Tan received his PhD in 2011 and became associate professor in musical performance in 2013. He is a faculty member at İstanbul Medeniyet University since 2012.

Oray Yay, Percussion

Born in Edirne in 1987. Yay was accepted to the Haliç University Conservatory as an autodidact at the age of 16. There he studied under prominent professors such as Alaeddin Yavaşca, Çetin Körükçü, Ferruh Yarkin, and Mısırlı Ahmet. He received his MA in 2010 with his dissertation entitled "Percussion Instruments and Their Usage through the History of Classical Turkish Music." Currently he is a member of the İstanbul Sazendeleri group and plays in the rhythm section of the İstanbul State Turkish Music Ensemble of the Ministry of Culture and Tourism.

Georgios Marinakis, Oud

Born in Kalamata, Greece in 1981. Marinakis completed his middle and high school education at the music department of his fine arts high school. He learned to play the Greek lute during these years and received awards at traditional Greek music competitions. Marinakis participated in festivals in Greece and abroad. When he came to İstanbul for a concert in 2003, he was deeply impressed by Turkish music and the oud, and decided to continue his education and musical career in İstanbul. Marinakis learned Turkish in his first year in the city and passed the examination of YTU Audio Design Program. Currently, Marinakis continues his education at YTU and works on recordings and concerts by Professor Ruhi Ayangil, Göksel Baktagir, Nedim Nalbantoğlu, and other musicians.

Özetler
Abstracts

Osmanlıların Bizans'ı (Yeniden) Keşfi

Edhem Eldem

Bizans ve Osmanlı imparatorlukları arasındaki devamlılığın izleri hakkında çok şey yazılıp söylenmiştir. Iorga'nın *Byzance après Byzance* (Bizans'tan Sonra Bizans) adlı eseri hâlâ Bizans'ın Osmanlı'da yüzyıllar boyunca varlığını sürdürmüş olduğu görüşünün önemli bir örneği olarak karşımızda durmaktadır. Bu sunumda Osmanlılarda Bizans İmparatorluğu'nun somut bir tarihsel gerçeklik ve dikkate alınması gereken elle tutulur bir miras olarak görülmesiyle birlikte şekillenen Bizans algılarına dair daha bütünsel bir tutum sergilenecektir. 19. yüzyılın ortalarından itibaren Bizans, mimari restorasyonlarda, koleksiyonlarda ve bilimsel girişimlerde ifade bulan bir tarihsel meşruiyet kazanmıştır. Ne var ki bu süreç sorunsuz geçirilmemiş, bilimsel araştırma konuları ve ilgi alanlarının üzerinde siyasal bağlamın ve ideolojinin etkili olduğu çok inişli çıkışlı bir yol kat edilmiştir.

Edhem Eldem 1989 yılından bu yana Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'nde öğretim üyesi olup Collège de France'ta Türk ve Osmanlı Tarihi uluslararası kürsüsü sahibidir. Kaliforniya Üniversitesi, Berkeley'de (1999), Harvard Üniversitesi'nde (2009), Paris'te École des Hautes Études en Sciences Sociales (2001–2003, 2006, 2011, 2014), École Pratique des Hautes Études (2005), École Normale Supérieure (2008) ve Columbia Üniversitesi'nde (2016) misafir öğretim görevlisi olarak ders vermiştir. Wissenschaftskolleg zu Berlin'de fellow (2011–12), Bonn Üniversitesi'nde (2013) ve Münih Ludwig–Maximilians Üniversitesi'nde (2015) akademisyen–araştırmacı olarak bulunmuştur.

Eldem'in araştırma konuları arasında 18. yüzyılda Doğu Akdeniz ticareti, Osmanlı mezarlık kitabeleri, İstanbul'da burjuvazinin gelişimi, Osmanlı Bankası tarihi, Osmanlı İmparatorluğu'nda arkeoloji tarihi, 19. yüzyıl sonu Osmanlı'da biyografiler ve Osmanlı İmparatorluğu'nda fotoğrafçılığın tarihi yer almaktadır.

Eldem'in yayınlarından bazıları şunlardır: *French Trade in Istanbul in the Eighteenth Century* (1999) [18. Yüzyılda İstanbul'da Fransız Ticareti]; *Osmanlı Bankası Tarihi* (1999); *Doğu ile Batı arasında Osmanlı Kenti* (2003, D. Goffman ve B. Masters ile); *La Méditerranée Turque* (2000, F. Çiçekoğlu ile) [Türk Akdenizi]; *İftihar ve İmtiyaz. Osmanlı Nişan ve Madalyaları Tarihi* (2004); *İstanbul'da Ölüm. Osmanlı–İslam Kültüründe Ölüm ve Ritüelleri* (2005); *Doğuyu Tüketmek* (2007); *Lépitaphe Ottomane Musulmane XVIe–XXe siècles* (2007, N. Vatin ile) [16.–20. Yüzyıllar Arasında Osmanlı Müslüman Mezar Kitabeleri]; *Un Ottoman en Orient. Osman Hamdi Bey en Irak (1869–1871)* (2010) [Doğuda Bir Osmanlı. Osman Hamdi Bey Irak'ta (1869–1871)]; *Le voyage à Nemrud Dağı d'Osman Hamdi Bey et Osgan Efendi* (2010) [Osman Hamdi Bey ve Osgan Efendi'nin Nemrud Dağı Seyahati]; *Osman Hamdi Bey Sözlüğü* (2010); *Geçmişe Hücum. Osmanlı İmparatorluğu'nda Arkeolojinin Öyküsü, 1753–1914* (2011, Z. Bahrani ve Z. Çelik ile); *Mendel–Sebah: Müze–i Hümayun'u Belgelemek* (2014); *Camera Ottomana. Osmanlı İmparatorluğu'nda Fotoğraf ve Modernite, 1840–1914* (2015, Z. Çelik ile).

The Ottoman (Re)Discovery of Byzantium

Edhem Eldem

Much has been said about traces of continuity between the Byzantine and Ottoman Empires. Iorga's *Byzance après Byzance* still stands as a reminder of a certain vision of how Byzantium survived well into the Ottoman centuries. This presentation offers a much more focused understanding of Ottoman perceptions of Byzantium, from the moment when this past empire came to be viewed as a concrete historical reality, with a tangible heritage to be reckoned with. From the mid–nineteenth century on, Byzantium acquired a historical legitimacy, reflected in architectural restorations, collections, and scientific ventures. The process was not, however, a smooth one. Rather, it followed a very bumpy path, characterized by the predominance of political conjuncture and ideology over scholarly focus and scientific interest.

Edhem Eldem teaches at the Department of History of Boğaziçi University since 1989 and holds the international chair of Turkish and Ottoman History at the Collège de France. He has taught as visiting professor at the University of California at Berkeley (1999), Harvard University (2009), at the École des Hautes Études en Sciences Sociales, Paris (2001–2003, 2006, 2011, 2014), at the École Pratique des Hautes Études, Paris (2005), at the École Normale Supérieure, Paris (2008), and at Columbia University (2016). He has been a fellow at the Wissenschaftskolleg zu Berlin (2011–12), at Bonn University (2013) and at the Ludwig–Maximilians University, Munich (2015).

Among his fields of interest are the Levant trade in the eighteenth century, Ottoman funerary epigraphy, the development of an urban bourgeoisie in Istanbul, the history of the Ottoman Bank, the history of archaeology in the Ottoman Empire, late–nineteenth–century Ottoman first–person narratives and biographies, and the history of photography in the Ottoman Empire.

His publications include: *French Trade in Istanbul in the Eighteenth Century* (1999); *A History of the Ottoman Bank* (1999); *The Ottoman City between East and West: Aleppo, Izmir and Istanbul* (1999, with D. Goffman and B. Masters); *La Méditerranée Turque* (2000, with F. Çiçekoğlu); *Pride and Privilege. A History of Ottoman Orders, Medals and Decorations* (2004); *Death in Istanbul. Death and its Rituals in Ottoman–Islamic Culture* (2005); *Consuming the Orient* (2007); *Lépitaphe Ottomane Musulmane XVIe–XXe siècles* (2007, with N. Vatin); *Un Ottoman en Orient. Osman Hamdi Bey en Irak (1869–1871)* (2010); *Le Voyage à Nemrud Dağı d'Osman Hamdi Bey et Osgan Efendi* (2010); *Osman Hamdi Bey Sözlüğü* (2010); *Scramble for the Past: A Story of Archaeology in the Ottoman Empire, 1753–1914* (2011, with Z. Bahrani and Z. Çelik); *Mendel–Sebah: Müze–i Hümayun'u Belgelemek – Mendel–Sebah: Documenting the Imperial Museum* (2014); *Camera Ottomana. Photography and Modernity in the Ottoman Empire, 1870–1914* (2015, with Z. Çelik).

Konstantinopolis Rus Arkeoloji Enstitüsü: Araştırma Çalışmaları ve Siyasal Perspektifler

Lora Gerd

19. yüzyılın ikinci yarısı Rusya'da Rus kültürünün kökenlerinin araştırılması konusunda büyük bir ilginin doğuşuna sahne olmuş, 1870'lerden itibaren akademisyen Vasily Vasilevsky tarafından bir Bizans araştırmaları ekolü meydana getirilmiştir. 1890'ların başından itibaren Rusya, sanat tarihinin yanı sıra, Bizans çalışmaları ve Eski Slav Dili'nde yazılmış el yazmaları, kilise hukuku, litürji, sosyal ve siyasi tarih üzerinde çalışmalar yapan Avrupa'nın başta gelen araştırma merkezleri arasında yerini almıştır.

Hıristiyan Doğu'da bir araştırma enstitüsünün kurulması fikri ilk defa Atina'daki Rus Kilisesi papazı Antonin Kapustin tarafından 1850'lerde ileri sürülmüştür. 1880'lerde ise İstanbul Rus Elçiliği tarafından gündeme getirilmiştir. Diplomatlar, bir Rus araştırma merkezinin kuruluşunu siyasi boyutta önemli bir adım olarak görmüşlerdir. 1877'de başkonsolosluk sekreteri Pavel Mansurov tarafından sunulan projeye göre, gelecekte kurulacak bu enstitü Rus siyasi otoritesinin Yakın Doğu'daki etki alanının genişlemesine büyük katkı sağlayacaktır. Bu girişim, kendi tekliflerini sunan bir grup Novorossijsk (Odessa) Üniversitesi profesörü tarafından da sıcak karşılanmıştır. Enstitü, başkonsolosluğun doğrudan himayesi altında yirmi yıl boyunca (1894–1914) ayakta kalmıştır. Başkonsolosluk üyeleri, Başkonsolos Nelidov öncülüğünde otumlara ve gezilere katılmışlardır (örneğin, bir deprem ile sarsıldıkları Aya İrini ziyareti gibi). Her şeye rağmen, enstitü hiçbir zaman siyasi bir araç olarak kullanılmamış ve ciddi bir araştırma merkezi olarak kalmıştır: Müdür Feodor Uspensky her tür siyasi kışkırtmadan uzak durmuş, İstanbul Asompsiyonist Tarikatı mensupları ve diğer yabancı araştırmacılarla faydalı ilişkiler kurmayı başarmıştır.

Büyük Saray, Khora Manastırı Kilisesi, Khalkedon (Kadıköy), Nikomedia (İzmit) vb. gibi İstanbul içindeki ve yakın çevresindeki birçok arkeolojik kazı, enstitünün faaliyetleri sayesinde sürdürülebilmiştir. Araştırmaların büyük bir kısmı Yakın Doğu ve Balkanlarda gerçekleştirilmiştir. Bunlardan bazıları Suriye ve Filistin'e yapılan bir keşif gezisi, Bulgaristan'daki Aboba–Pliska kazıları, Fransız–Rus ortak çalışması ile gerçekleştirilen Athos Dağı (Aynoroz) keşif gezisi ve ayrıca, daha sonraları harabe haline gelen İznik Koimesis (Meryem'in Ebedi Uykuya Dalışı) Kilisesi araştırmalarıdır. Yapılan çalışmaların sonuçları da enstitünün yıllık dergisinde (IRAIK) yayımlanmıştır. 1920'lerde enstitünün zengin elyazması koleksiyonu Petersburg Bilim Akademisi tarafından, sikke ve kurşun mühür koleksiyonu da Ermitaj Müzesi tarafından alınmıştır.

Lora Gerd Rus Bilimler Akademisi'nin St. Petersburg Tarih Enstitüsü'nde kıdemli araştırmacıdır ve St. Petersburg Devlet Üniversitesi, Filoloji Fakültesi ile St. Petersburg Ortodoks İlahiyat Akademisi'nde modern Yunan tarihi ile Yunan paleografisi dersleri vermektedir. Araştırma alanları Bizans siyasi ideolojisinin modern kilise kurumlarına etkileri, Bizans çalışmalarının tarihi ve I. Dünya Savaşı öncesi Hıristiyan Doğu'da Rus dış siyasetidir. Arşiv belgeleri de dahil konu hakkında pek çok yayını vardır.

Russian Archaeological Institute in Constantinople: Research Work and Political Perspectives

Lora Gerd

The second half of the nineteenth century brought a great interest in studying the roots of Russian culture. In the 1870s, the academician Vasily Vasilevsky established in Russia a school of Byzantine studies and by the beginning of the 1890s, Russia found itself among the top European centers for the study of Byzantine and Old Slavonic manuscripts, canon law, liturgy, social and political history, as well as art history.

Antonin Kapustin, priest for the Russian church in Athens, first proposed the idea of organizing a research institution in the Christian East in the 1850s. In the 1880s, the Russian embassy in Constantinople revived his idea. The diplomats there regarded the creation of a Russian research center as an important political step. According to the project for it proposed in 1887 by embassy secretary Pavel Mansurov, the future institute should contribute significantly to increasing Russia's political position in the Near East. The initiative was warmly greeted by a group of professors from Novorossijsk (Odessa) University, who presented their own proposal. The institute established, the Russian Archeological Institute in Constantinople, functioned under the direct patronage of the embassy for twenty years (1894–1914). Members of the embassy, with Ambassador Nelidov in the lead, took part in the institute's sessions and excursions, for example in Hagia Eirene, where visitors were surprised by an earthquake. Nonetheless, the institute was never used as a political instrument and remained a serious research center. Director Feodor Uspensky avoided political provocations of all kinds and managed to create good, fruitful contacts with the Assumptionists of Constantinople and other foreign scholars.

Thanks to the institute's activities, archaeological excavations were conducted throughout Constantinople and in its environs, including at the Great Palace in Constantinople, the Chora Monastery church, Chalcedon, Nicomedia, and so on. A great deal of research was carried out in the Near East and the Balkans, including an expedition to Syria and Palestine, excavations in Aboba–Pliska in Bulgaria, a joint French–Russian expedition to Mount Athos, as well as research on the later ruined Assumption church in Nicea. The results of the work were published in the institute's annual journal (IRAIK). In the 1920s, the Academy of Sciences in Petersburg received the institute's rich collection of manuscripts, and the Hermitage took in its collection of coins and lead seals.

Lora Gerd is chief researcher at the Russian Academy of Sciences' St. Petersburg Institute of History, and a lecturer in modern Greek history and Greek paleography at St. Petersburg State University, Faculty of Philology, and St. Petersburg Orthodox Theological Academy. Her research interests include reflections of Byzantine political ideology in modern church institutions, the history of Byzantine studies, and Russian foreign policy in the Christian East up to World War I. She has numerous publications of archive materials and research works on the topic.

Bilim Ağları: Geç 19. Yüzyılda İstanbul'daki Rus Arkeologlar ve Uluslararası Bilimsel İşbirliği

Pınar Üre

İmparatorluğun son dönemlerinde modernleşme ile geç tanışan Rus devlet adamları için, Avrupalı güçlere yetişmek —gerek askeri hüner ve ekonomik ilerleme, gerekse de kültürel gelişmeler hususunda— imparatorluğun son dönemlerinde bir itibar meselesi olmuştur. 19. yüzyıl sonlarında arkeoloji, Rusların Avrupa imparatorluklarının “medenileşmiş” toplumları arasındaki yerini sağlamlaştırma arzusunu yansıtan bir platform olmuştur.

Ortodoks Kilisesi'nin kutsal merkezi olması ve ilk denizaşırı Rus arkeoloji kuruluşuna ev sahipliği yapmasından dolayı İstanbul, Rus arkeologlar için özel bir önem taşımıştır. Rus diplomatlar ve arkeologlar, eski Bizans başkentinde arkeolojik çalışmaların politik işlevini açıkça ifade etmekten çekinmemişlerdir. Ortodoks mirasını açığa çıkartmanın yanı sıra, İstanbul ve çevresinde gerçekleştirilen arkeolojik çalışmalar Rus kültür varlığını Avrupalı güçler karşısında gözler önüne sermiştir. Özellikle Fransız araştırmacılar hem izlenmesi gereken birer örnek, hem de birer rakip olarak görülmüşlerdir.

Rekabet üzerine kurulu bu arka plana rağmen, farklı milletlerden araştırmacılar arasında oldukça etkin iletişim mecraları da kurulmuştur. Aslına bakılırsa, siyasi rekabet ile birlikte ulus ve imparatorluk sınırlarını aşan bilim dili, araştırmacıları entelektüel çabaları çerçevesinde bir araya getirmiştir. Osmanlı başkentinde bulunan Rus arkeologlar, Avrupalı araştırmacıların ve kuruluşların yanı sıra, arkeolojik projelerini sürdürebilmek için Osmanlı bürokratlarıyla da ilişkiler kurmuşlardır.

Pınar Üre lisans ve yüksek lisans eğitimini Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tamamlamıştır. Doktora derecesini 2014 yılında London School of Economics and Political Science'dan Uluslararası Tarih alanında almıştır. “Bizans Mirası, Arkeoloji ve Rusya ile Osmanlı İmparatorluğu Arasında Siyaset: Konstantinopolis'teki Rus Arkeoloji Enstitüsü (1894–1914)” başlıklı tezi Prof. Dominic Lieven tarafından yönetilmiştir. Üre'nin araştırma alanları arasında I. Dünya Savaşı sonrası Osmanlı–Rus ilişkileri yer almaktadır. 2013–2017 yılları arasında Kemerburgaz Üniversitesi Sosyal Bilimler Bölümü'nde ders vermiştir. Işık Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde görevine devam etmektedir.

Webs of Science: Russian Archaeologists in Istanbul and International Scientific Collaboration in the Late Nineteenth Century

Pınar Üre

With Russia being a latecomer to modernization, keeping up with European powers—whether in terms of military prowess, economic progress, or cultural development—became a matter of prestige for its statesmen throughout the late imperial period. In the late nineteenth century, archaeology also became a platform reflective of Russia's desire to be incorporated into the “civilized” community of European empires.

Istanbul held particular importance for Russian archaeologists—it was the Holy see of the Orthodox Church and also home to the first Russian overseas archaeological institute. Russian diplomats and archaeologists did not shy away from openly expressing the political relevance of archaeological studies in the former Byzantine capital. In addition to unearthing Orthodox heritage, archaeological studies in Istanbul and environs also showcased the Russian cultural presence vis-à-vis other European powers. In particular, French scholarship was regarded as a model to be followed and a rival at the same time.

Despite this rivalry-ridden backdrop, there were also active channels of communication between scholars from different nationalities. In fact, side by side with political rivalry, the language of science, which transcended national and imperial boundaries, brought scholars together in their intellectual endeavours. Russian archaeologists in the Ottoman capital established relations with European scholars and institutions, as well as Ottoman bureaucrats in order to pursue their archaeological projects.

Pınar Üre completed her B.A. and M.A. degrees at Bilkent University, Department of International Relations. She received her Ph.D. degree in International History from the London School of Economics and Political Science in 2014. Her Ph.D. dissertation, entitled “Byzantine Heritage, Archaeology, and Politics between Russia and the Ottoman Empire: Russian Archaeological Institute in Constantinople (1894–1914)” was supervised by Prof. Dominic Lieven. Her research interests include Ottoman–Russian relations in the wake of the First World War. In 2013–2017 she served at Istanbul Kemerburgaz University, Department of Social Sciences. Presently she teaches at Işık University, Department of International Relations.

Anıtlar, Elyazmaları ve Hatıralar: Hellenikos Philologikos Syllogos Konstantinoupoleos (İstanbul Rum Edebiyat Cemiyeti) ve İstanbul'da Bizans Araştırmalarının Ortaya Çıkışı

George Vassiadis

İstanbul Rum Edebiyat Cemiyeti 1861 yılında “edebi konuların yazılı veya sözlü aktarımını” teşvik amaçlı kurulmuştur. Sayısı artan üyelerin git gide daha da çeşitlenen ilgi alanları kısa sürede Syllogos'u, periyodik dergi yayını, bir halk kütüphanesinin kurulması ve halka açık dersler ile desteklenmiş çok daha geniş bir kültürel faaliyeti benimsemeye sevk etmiştir. 1864 yılında, dönemin en önemli Rum Bizans araştırmacılarından biri olan Doktor Aleksandros Paspatis, Syllogos'un başkanı olarak seçilmiştir. Diğer birçokları gibi, Stavrakis Aristachis, Philipp Anton Dethier, Andreas Mordtmann, Anthanasios Papadopoulos-Kerameus ve Alexander van Millingen de, Syllogos'un, Osmanlı'nın başkentinde Bizans araştırmalarının ortaya çıkışında oynadığı temel rolün geliştirilmesi amacıyla Paspatis'e destek vermiştir.

1860'ların ortalarından itibaren, Bizans tarihi ve kültürüne adanmış düzenli bir makale yayın akışı ve konferanslar, Syllogos'un aynı adı taşıyan dergisinde yer bulmaya başlamıştır. 1871'de bir arkeoloji heyetinin kurulması, bu tarihten itibaren 1896'ya kadar, Konstantinopolis kara surlarının ünlü 1884 haritası da dahil olmak üzere, Bizans konularına yönelik öncü araştırmaları da içeren bir dizi özel ekin yayınlanması sonucunu doğurmuştur. 1880'lerde Syllogos, birçoğu Bizans kökenli olan ve Osmanlı İmparatorluğu himayesinde korunan elyazmalarının derlenip eksiksiz bir katalog halinde yayımlanmasını amaçlayan iddialı bir projeyi hayata geçirmiştir. Bütün bu kayda değer başarılar rağmen, Syllogos'un daha çok eğitim ve bilimsel araştırmalara odaklanan Bizans ilgisi, geniş faaliyet alanının yalnızca bir parçasını oluşturmaktaydı. Yine de, bu sunumda öne sürüldüğü gibi, Syllogos'un Konstantinos'un şehrinde Bizans araştırmaları konusunda çığır açıcı girişimleri, hala bu cemiyetin en önemli ve en uzun ömürlü miraslarından birini temsil etmektedir.

Dr. George Vassiadis Londra Üniversitesi Royal Holloway Koleji Modern Yunan Tarihi Bölümünde öğretim üyeliği yapmaktadır. Montreal'de doğan Vassiadis önce McGill Üniversitesi'nde eğitim görmüş, ardından Londra King's College'da Geç Antik ve Bizans Çalışmaları üzerine master, Modern Yunan Tarihi üzerine doktora eğitimini tamamlamıştır. Royal Holloway'de görev almadan önce Londra King's College ve Brown Üniversitesi'nde ders vermiştir. İlgi alanları arasında 18. yüzyıldan günümüze Yunanistan tarihi ve Yunan diasporası, Yunan aile ve iş ağları ile Doğu Akdeniz şehirleri arkeolojik ve sosyal tarihi bulunmaktadır. Doktora tezinin genişletilmiş baskısı 2007 yılında Centre for Asia Minor Studies tarafından *The Syllogos Movement of Constantinople and Ottoman Greek Education, 1861–1923* başlığıyla yayımlanmıştır.

Monuments, Manuscripts, and Memories: The Greek Philological Syllogos of Constantinople and the Emergence of Byzantine Studies in Istanbul

George Vassiadis

The Greek Philological Syllogos of Constantinople was established in 1861 with the aim of encouraging the “written or oral communication of literary matters.” The increasingly varied interests of its growing membership soon prompted the Syllogos to adopt a much broader cultural agenda, which was supported by the publication of a periodical, creation of a public library, and sponsorship of public lectures. In 1864, the physician Alexandros Paspatis, one of the most important contemporary Greek Byzantinists, was elected to his first term as president of the Syllogos. Fellow members—such as Stavrakis Aristarchis, Philipp Anton Dethier, Andreas Mordtmann, Athanasios Papadopoulos-Kerameus, and Alexander van Millingen, among many others—joined Paspatis in fostering the Syllogos' pivotal role in the emergence of Byzantine studies in the Ottoman capital.

Beginning in the mid-1860s, a steady stream of articles and public lectures devoted to Byzantine history and culture appeared in the Syllogos' homonymous periodical. The creation of an archaeological committee in 1871 resulted in the publication between then and 1896 of a series of special supplements that included pioneering research, such as into the well-known 1884 map of the land walls of Constantinople. During the 1880s, the Syllogos rolled out an ambitious project aimed at collating and publishing a definitive catalogue of all the Greek manuscripts preserved in the Ottoman Empire, many of them of Byzantine origin. Despite these significant achievements, the Syllogos' interest in Byzantium constituted only one facet of its diverse activities, which focused more on educational and scientific pursuits. Regardless, the Syllogos' ground-breaking encouragement of Byzantine studies in the City of Constantine itself represents one of its most important and enduring legacies.

Dr George Vassiadis is Lecturer in Modern Greek History at Royal Holloway, University of London. He was born in Montreal and educated at McGill University and King's College London, where he completed an MA in Late Antique and Byzantine Studies and a PhD in Modern Greek History. He taught at Brown University and King's College London before taking up his post at Royal Holloway. His interests include the history of Greece and the Greek Diaspora from the eighteenth century to the present day, Greek family and business networks, and the architectural and social history of Eastern Mediterranean cities. In 2007 an expanded version of his doctoral thesis was published by the Centre for Asia Minor Studies as *The Syllogos Movement of Constantinople and Ottoman Greek Education, 1861–1923*.

Bizans Geçmişini Yeniden Romalılaştırmak: 19. Yüzyıl Osmanlı İstanbulu'nda İkinci Roma'nın Canlanması ve Yunan Ortodoks Kimliğinin Geçirdiği Değişimler

Dimitris Stamatopoulos

Ekümenik Patrik I. Konstantios'tan Manouil Gedeon'a kadar birçok Rum Ortodoks aydınının Konstantinopolis tasvirlerinin analizine dayanan bu sunum, özellikle Tanzimat döneminde Rum milletinin idari yapısındaki değişiklikleri ele alarak Bizans mirasının yeni algılanma biçimleri üzerinde duracaktır. Bizans geçmişine sahip çıkma, Rum milletinin Osmanlı'nın siyasi yapısında meşruiyetini sağlaması açısından muğlak bir çaba olmasının yanı sıra, imparatorluğun giderek batılılaşması, toplumdaki aydınların Osmanlı sultanlarının geçmişlerini Bizans imparatorlarının tarihiyle ilişkilendirmelerine olanak sağlamıştır.

Dimitris Stamatopoulos Selanik Makedonya Üniversitesi'nde Balkan ve Geç Dönem Osmanlı Tarihi profesörü olarak görev yapmaktadır. Princeton ve Freiburg İleri Araştırmalar Enstitüleri üyesi olan Stamatopoulos, École des Hautes Études en Sciences Sociales (Paris), Princeton Üniversitesi ve Mainz Avrupa Tarihi Enstitüsü'nde misafir öğretim görevlisi olarak bulunmuş ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Ortodoks Hıristiyan nüfusların tarihi üzerine birçok kitap ve makale kaleme almıştır. *Byzantium After the Nation: The Problem of the National Continuity in the Balkan Historiographies*, (Atina: Alexandria Yayınları, 2009) başlıklı eserinin gözden geçirilmiş baskısı İngilizce olarak Central European University Press tarafından yayımlanacaktır. Stamatopoulos ayrıca şu eserlerin yayına hazırlanmasına katkıda bulunmuştur: *Balkan Nationalism(s) and Ottoman Empire*, cilt. 3, İstanbul: Isis Press, 2015; *European Revolutions and the Ottoman Balkans: War, Nationalism and Empire from Napoleon to the Bolsheviks*, Londra: I.B. Tauris, 2018; *Balkan Empires: Imperial Imagined Communities in Southeastern Europe (18th–20th c.)*, Central European University Press (yayımlanma aşamasında).

Re–Romanizing the Byzantine Past: The Revival of the Second Rome in Nineteenth–Century Ottoman Istanbul and the Transformations of the Greek Orthodox Identity

Dimitris Stamatopoulos

Through the analysis of descriptions of Constantinople by Greek Orthodox intellectuals from the ecumenical patriarch Konstantios I to Manouil Gedeon, this presentation examines new perceptions of the Byzantine legacy in relation to the political transformation of the Rum millet administrative structure, especially during the Tanzimat reforms. Reclaiming the Byzantine past was an ambiguous effort at institutionalizing the Rum millet at the heart of the Ottoman political system while encroaching Westernization of the empire allowed *millet-i intellectuals* to consider the Ottoman sultans of the past a continuity of the Byzantine emperors.

Dimitris Stamatopoulos is Professor in Balkan and Late Ottoman History at the University of Macedonia, Thessaloniki. Member of the Institutes for Advanced Study in Princeton and in Freiburg, visiting professor at the École des Hautes Études en Sciences Sociales (Paris), Princeton University and the Institute of European History in Mainz Stamatopoulos is the author of many books and articles on the history of the Orthodox Christian populations in the Ottoman Empire. A revised version of his book *Byzantium After the Nation: The Problem of the National Continuity in the Balkan Historiographies*, (Athens: Alexandria Publications 2009) will be published in English by Central European University Press. He has edited also the following collective volumes: *Balkan Nationalism(s) and Ottoman Empire*, vol. 3, Istanbul: Isis Press 2015, *European Revolutions and the Ottoman Balkans: War, Nationalism and Empire from Napoleon to the Bolsheviks*, London: I.B. Tauris 2018, *Balkan Empires: Imperial Imagined Communities in Southeastern Europe (18th–20th c.)*, Central European University Press (forthcoming).

Jakob Philipp Fallmerayer ve Karl Krumbacher

Peter Schreiner

Her ne kadar kendisini bir oryantalist olarak görsen de, Jakob Philipp Fallmerayer'in henüz terim ortaya çıkmamışken bir "Bizantinist" olduğu söylenebilir; zira en temel iki yayını olan *Geschichte des Kaiserthums von Trapezunt* ve *Geschichte der Halbinsel Morea* Doğu Roma İmparatorluğu'nun 19. yüzyıl tarihsel yöntemleri ışığında incelendiği ilk eserlerdir. Fallmerayer Konstantinopolis'te 1833, 1840–1841 ve 1847 tarihlerinde olmak üzere üç kez bulunmuştur ve bu ziyaretler ile ilgili raporlar henüz yayınlanmamış günlüğünde, yazdığı bazı mektuplarda ve *Augsburger Allegemeine Zeitung*'daki birçok irili ufaklı makalede bulunmaktadır. Ayrıca, yazarın *Fragmente aus dem Orient* eserinin iki bölümü, çoğunlukla Bizans İmparatorluğu tarihi ile bağlantılı olarak Konstantinopolis'e adanmıştır. Kısacası, Fallmerayer, bir gazete muhabiri edasıyla Konstantinopolis'i zamanının bir olgusu olarak gözlemlemiştir.

Karl Krumbacher, Konstantinopolis'i 29 yaşındayken, 1885 yılı Şubat ayı başında, Yunanca konuşulan eski Bizans İmparatorluğu bölgelerine doğru başladığı yolculuğu sırasında, henüz tanınmayan fakat Romanos Meledos'un elyazmaları üzerinde ilk kez çalışacak olan bir araştırmacı olarak yalnızca bir kere ve sekiz günlüğüne ziyaret etmiştir. Konstantinopolis'ten *Griechische Reise* adlı eserinin yalnızca yirmi sayfalık bir kısmında bahsetmiştir. Üç temel olgu, ilgi alanlarının merkezini oluşturmaktadır: Kariye Camii freskleri başta olmak üzere Bizans sanatı, Osmanlı folkloru ve başkent nüfusunun Yunan dili.

Bizans çalışmalarının kurucularından sayılan Fallmerayer ve Krumbacher, tamamıyla farklı ilgi odaklarına sahip olan iki insandı: Fallmerayer sosyal arka planları inceleyen, geniş tarih bilgisi olan bir politikacı; Krumbacher ise bir filolog ve dilbilimciydi. İkisi de Konstantinopolis'i farklı açılardan değerlendirdiler. Fallmerayer Bizans İmparatorluğu'nun ruhunu kısmen Osmanlı hükümdarlığında bulurken, Krumbacher her durumda kendi Bizans İmparatorluğu algısını çalışmalarına taşımıştır.

Peter Schreiner Köln Üniversitesi'nde Bizans Araştırmaları emeritus profesör olarak görev yapmaktadır ve dünyaca tanınan bir Bizans İmparatorluğu uzmanıdır. Bizans tarihi ve kültürünün her alanı hakkında çok sayıda yayın yapmıştır ve bunların bazıları şu konulardadır: Kısa kronikler (1975–79), tüccarların Vatikan elyazmalarındaki derkenarları (1991) ve en yakın dönemde, Bizans mürekkep ve renk karışım tarifleri (2011). Ortaçağ megalopolisi Konstantinopolis ve şehrin Latin mahalleleri Schreiner'in uzun süredir araştırma ilgi alanını oluşturmaktadır; Konstantinopolis hakkında 2007 yılında yazdığı eser İtalyanca, Yunanca ve Çekçeye çevrilmiştir. Bizans siyaseti ve kültürüne giriş niteliğinde yazdığı *Byzanz 565–1453* başlıklı Oldenbourg eseri dört baskı yapmıştır. Schreiner 2001 ve 2011 yılları arasında Uluslararası Bizans Araştırmaları Birliği'nin başkanlığını yürütmüş ve Göttingen Bilimler Akademisi ve Avusturya Bilimler Akademisi üyeliği gibi birçok unvanla onurlandırılmıştır. Bunun yanında Avusturya Akademisi Ortaçağ Araştırmaları Enstitüsü, Bizans Araştırmaları Bölümü ve Venedik'teki Alman Araştırma Merkezi (Centro Tedesco di Studi Veneziani) mütevelli heyeti başkanlığı yapmıştır.

Jakob Philipp Fallmerayer and Karl Krumbacher

Peter Schreiner

Jakob Philipp Fallmerayer was a Byzantinist *avant la lettre*, as his two major publications, the *Geschichte des Kaiserthums von Trapezunt* and the *Geschichte der Halbinsel Morea*, are the first representations in which the Eastern Roman Empire (or the better part of it) is analysed based on the historical methods of the nineteenth century, although he was in his own opinion more of an orientalist. He paid three visits to Constantinople—in 1833, 1840–41, and 1847—and reported on it in an inedited journal, letters, and numerous long and short articles in the *Augsburger Allgemeine Zeitung*. In addition, two chapters in his *Fragmente aus dem Orient* are dedicated to Constantinople, primarily in relation to the history of the Byzantine Empire. In short, Fallmerayer observed Constantinople as a phenomenon of his own time, like a correspondent for newspapers.

Karl Krumbacher was only once in Constantinople, for eight days in early February 1885 at the age of twenty–nine as an unknown young scholar during the course of his journey through the Greek–speaking countries of the former Byzantine Empire to study manuscripts of Romanos the Melodos. He speaks of Constantinople in only twenty pages of the *Griechische Reise*. Three main subjects stand at the centre of his interests: Byzantine art, first and foremost the frescoes of the Kariye Cami, then Ottoman folklore, and the Greek language of the capital's population.

Fallmerayer and Krumbacher, both founders of Byzantine studies, were two very different people with completely different interests. Fallmerayer was a politician with broad historical knowledge of the past and an observer of social milieus, while Krumbacher was a philologist and linguist. They saw Constantinople from quite different perspectives. Fallmerayer discovered the spirit of the Byzantine Empire in part in the Ottoman court, and Krumbacher in every instance brought his own opinion to bear on the Byzantine Empire.

Peter Schreiner is Professor emeritus of Byzantine Studies at the University of Cologne, Germany, and a world–leading expert on the Byzantine empire. He has published widely on all aspects of Byzantine history and culture; from short chronicles (1975–79) via merchants' marginal notes in Vatican manuscripts (1991) to, most recently, Byzantine recipes of ink and colours (2011). The medieval megalopolis of Constantinople, and its Latin quarters, have been long–standing research interests of his; his 2007 volume on Constantinople has seen translations into Italian, Greek and Czech. His Oldenbourg introduction to Byzantine politics and culture, *Byzanz 565–1453*, has seen four editions. Schreiner was president of the International Association of Byzantine Studies from 2001 to 2011 and held and holds many honours, such as a corresponding membership of the Academy of Sciences in Göttingen and the Austrian Academy of Sciences. Inter alia he served as chairman of the boards of trustees of the Austrian Academy's Institute for Medieval Studies, including the Department of Byzantine Studies, and of the German Research Center in Venice (Centro Tedesco di Studi Veneziani).

Theodor Wiegand, Alfons Maria Schneider ve Alman Arkeoloji Enstitüsü İstanbul Şubesinin İstanbul'daki Bizans Araştırmalarına Yaptığı Katkı

Jesko Fildhuth

Bu sunum, birbirlerinden farklı kişiliklere sahip olan Theodor Wiegand ve Alfons Maria Schneider ile onların Bizans dönemi Konstantinopolis'i hakkındaki çalışmalara yaptıkları katkıyı ele almaktadır. Her ikisi de Alman Arkeoloji Enstitüsü (DAI) İstanbul şubesi ile yakın ilişkide bulunmuş ve bu kurumun itibarının artmasında önemli isimler olmuşlardır. Bilimsel katkılarının yanında, bu isimlerin çalışma biçimleri, kişisel sosyal ağları ve hedeflerine ulaşmada başvurdukları yollar bu sunumun konularını oluşturmaktadır.

Theodor Wiegand (1864–1941), zamanının en etkili Alman arkeologlarından biriydi. Kendisi aynı zamanda Türkiye'de birkaç önemli kazıyı yönetmiş muhteşem bir organizatördü. Berlin Arkeoloji Müzesi Türkiye Bürosu yöneticisi olarak, 1896 ile 1911 yılları arasında önce İzmir'de, ardından İstanbul'da bulunmuştur. Berlin Ulusal Müzeleri Antik Eserler Koleksiyonu müdürlüğüne atanan Wiegand, daha sonra DAI başkanı olmuş, ayrıca 1929'da DAI İstanbul şubesinin kurulmasında da rol oynamıştır. Wiegand klasik dönem arkeoloğu ve filoloğu olarak eğitim görmüştür. Fakat araştırmalarında Bizans ve İslam dönemlerini de kapsayan bütüncül bir yaklaşım sergilemiştir.

Bilimsel faaliyetlerinin yanı sıra, Wiegand son dönem Osmanlı Türkiye'sindeki Alman arkeolojik faaliyetlerinde Türk ve Alman mercileri arasında kilit isim olmak için gayret göstermiştir. Osman Hamdi Bey ve bizzat Wiegand'ın birkaç projesine mali kaynak sağlayan II. Wilhelm gibi isimlerin de dahil olduğu geniş bir kişisel ilişki ağı oluşturmuştur. Wiegand'ın amacı, dönemin Osmanlı ve Alman İmparatorlukları arasındaki ilişkiden faydalanarak (ve çağın ruhuna uygun bir biçimde) Almanya'yı arkeoloji alanında dünyanın önde gelen ülkeleri arasına sokmaktır.

Alfons Maria Schneider'in (1896–1952) daha farklı bir kişiliği ve bilimsel yaklaşımı vardı. Teoloji, arkeoloji ve sanat tarihi eğitimleri sonrasında, 26 yaşında rahip olarak atanmıştır. Kendisinin arkeolojik çalışmaları özellikle Hıristiyan ve Bizans anıtları üzerine odaklanmıştır. Tecrübeli bir arazi arkeoloğu olarak, 1931'de DAI İstanbul şubesi için kısa süreli sözleşmelerle çalışmaya başlamış ve Bizans arkeolojisi araştırma uzmanı olarak 1943'te sabit bir pozisyon elde edene kadar da bu şekilde çalışmaya devam etmiştir. İstanbul'da bulunan ve en önemli Bizans anıtlarından olan kara surları (B. Meyer-Plath eşliğinde), Euphemia Kilisesi ve Ayasofya atrium'u gibi anıtlar ile ilgili birkaç arkeolojik arazi çalışmasını yönetmiştir. Yayınları ve detaylı belgeleri sayesinde Bizans Konstanti-

Theodor Wiegand, Alfons Maria Schneider, and the Contribution of the Istanbul Department of the German Archaeological Institute to the Study of Byzantium in Istanbul

Jesko Fildhuth

This paper focuses on two very different figures, Theodor Wiegand and Alfons Maria Schneider, and their contributions to research on Byzantine Constantinople. Both became attached to the Istanbul Department of the German Archaeological Institute (DAI) and were crucial in shaping its reputation. In addition to their scientific contributions, also of interest here are their work methods, their personal social networks, and their strategies for achieving their goals.

Theodor Wiegand (1864–1941) was one of the most influential German archaeologists of his time. He was also a master organizer, directing several major excavations in Turkey. As the director of the Turkish Bureau of the Berlin Archaeological Museum, he was based first in Izmir and later in Istanbul, from 1896 to 1911. He was promoted to director of the antiquities collection at the National Museums of Berlin and later became president of the DAI. He was involved in the establishment of the Istanbul Department of the DAI in 1929. Wiegand was educated as a classical archaeologist and philologist, but he adopted a holistic approach in his research, including of the Byzantine and Islamic periods.

In addition to his scientific activities, Wiegand worked to become the key actor for Turkish and German authorities concerning German archaeological activities in late Ottoman Turkey. He created a vast network of personal contacts, including Osman Hamdi Bey as well as Kaiser Wilhelm II, who personally funded several of Wiegand's projects. Wiegand's aim was, according to the zeitgeist, to establish Germany as one of the leading nations in the field of archaeology, exploiting the close relationship between the Ottoman and German Empires at that time.

Alfons Maria Schneider (1896–1952) had a different character and scientific approach. After studying theology, archaeology, and art history, he was ordained a priest at the age of twenty-six. His archaeological studies focused exclusively on Christian and Byzantine monuments. Being an experienced field archaeologist, he began contract work for the Istanbul Department of the DAI in 1931, until procuring a permanent position as a research specialist for Byzantine archaeology in 1943. He directed archaeological fieldwork at some of the most important Byzantine monuments in Istanbul, including the Land Walls (with B. Meyer-Plath), the church of St. Euphemia, and the atrium of Hagia Sophia. With his publications and photographic documentation, Schneider made im-

nopolis'i hakkında bilinenlere önemli katkılarda bulunmuştur. Kişisel boyutta, Schneider hiçbir zaman nüfuzlu bir mevkide bulunmamış ve Bizans arkeolojisindeki uzmanlığı konusunda mükemmel bir ünü olmasına rağmen sade yaşam tarzı ve sert tavrı hayatı boyunca akademik kariyerine ket vurmuştur.

Jesko Fildhuth Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün İstanbul şubesinde Geç Antik ve Bizans arkeolojisi araştırmacıdır. Heidelberg Üniversitesinde doktorasını tamamlayan Fildhuth arkeoloji, Bizans çalışmaları ve Antik Çağ üzerine Köln ve Berlin (FU) Üniversitelerinde eğitim görmüştür. 2007'den beri düzenli olarak Batı Anadolu (Priene ve Miletus) ve Doğu Trakya'da (Skopelos/Kırklareli) saha çalışmaları yürütmektedir. Araştırmaları, Bizans dönemi Türkiye'sinin farklı çağlarında yerleşim arkeolojisi, tarihsel topografya, ve şehircilik üzerine yoğunlaşmıştır. Bizans döneminde (4.-13. yüzyıllar) Priene şehri ve hinterlandı hakkındaki doktora tezi kısa bir süre önce yayınlanmıştır.

portant contributions to current knowledge of Byzantine Constantinople. On a personal level, Schneider never held an influential position, and although he had an excellent reputation as a specialist in Byzantine archaeology, his ascetic lifestyle and brusque behavior hindered his academic career throughout his life.

Jesko Fildhuth is research lecturer in Late Antique and Byzantine Archaeology at the Istanbul Department of the German Archaeological Institute (DAI). He was educated in Archaeology, Byzantine Studies and Ancient History at the Universities of Cologne and Berlin (FU) while he completed his PhD at Heidelberg University. Since 2007 he is regularly conducting archaeological fieldworks in western Asia Minor (Priene and Miletus) and eastern Thrace (Skopelos/Kırklareli). His research has focused on settlement archaeology, historical topography and urbanism of the various periods of the Byzantine era in Turkey. His doctoral thesis about the city of Priene and its hinterland during the Byzantine Period (4th–13th century) was recently published.

Katolik Papazlardan İlk Araştırmacılara: Kadıköy Bizans Araştırmaları Enstitüsü ve Fransız Diplomasisi (1895–1929)

Olivier Delouis

Bizans başkenti olarak Konstantinopolis'e Fransızların duyduğu ilgi 17. yüzyıla dek uzanır. Ne var ki, 19. yüzyılda arkeologlar ve tarihçiler dikkatlerini klasik çağ Yunanistanı'na çevirmiş ve Fransız devleti bölgedeki akademik etkisini güvence altına almak için 1846'da Atina'da kurulan Fransız Arkeoloji Okulu'na bel bağlamıştır. Dolayısıyla, gerçekte sayıca az olan arkeologlar İstanbul'daki Bizans varlığıyla ilgilendiklerinde kente Atina'dan gelmiş ve ihtiyaç duydukları desteği de oradan almışlardır. Papa XIII. Leo tarafından 1895 yılında Kadıköy'de bir Katolik enstitüsünün kurulup Asompsiyon cemaatine devredilmesi Fransa için beklenmeyen bir gelişme olmuştur. Başlarda bu durum sadece Doğuda bir başka Katolik ruhban okulunun kuruluşu anlamına gelmişse de ilk yöneticisi Louis Petit'nin (1868–1927) girişimleriyle enstitü kısa sürede bir “Bizantinizm Laboratuvarı”na dönüşmüştür. *Échos d'Orient* (daha sonra *Revue des Études Byzantines* adını almıştır) dergisinin yayına başlamasıyla enstitü Fransızda akademik başarılarıyla tanınmış ve takdir toplamıştır.

Fransız diplomasisi de bu duruma hızla ayak uydurmuştur. 1880 ve 1900'da Fransa, aralarında Asompsiyonistlerin de bulunduğu dini cemaatlere kısıtlama getirmiş veya dışlamıştır, fakat birkaç istisna dışında tümü Fransızdan giden bu genç bilim insanlarını, kontrol etmeyi başaramamış ve desteklemeye karar vermiştir. Çok geçmeden Kadıköy Asompsiyonistleri İstanbul'daki Fransız Bizans araştırmaları üzerinde bir tekel kurmuş ve özellikle Ruslarla ve Yunanlarla zengin bir akademik ilişki ağı geliştirmiştir. Bir avuç Katolik papazı ve öncü bilim insanının beklenmedik başarısıyla karşı karşıya kalan “Bizans” Fransız diplomasisi bu sunumun ana konusunu oluşturmaktadır.

Oliver Delouis Paris'teki Ulusal Bilimsel Araştırmalar Merkezi'nde (CNRS) kıdemli araştırmacı olarak görev yapmaktadır. Sorbonne Üniversitesi'nde Bizans tarihi alanında yüksek lisans ve doktora (2005) eğitimi görmüştür; Delouis ayrıca HEC Paris'ten ve Paris School of Economics'ten yüksek lisans dereceleri almıştır. Atina'daki Fransız Arkeoloji Okulu'nun bilimsel üyesi olarak (2003–2006) Arnavutluk ve Türkiye'de kazılara ve saha incelemelerine katılmıştır. 2012 yılından bu yana Bizans tarihi ve filolojisi alanında dünyanın önde gelen dergilerinden olan *Revue des Études Byzantines*'in (REB) editörlüğünü yapmaktadır. Delouis, Bizans manastır hayatı üzerine çok sayıda makale ve kitap bölümü yazmış, sayısız Yunanca metni yayına hazırlamıştır. Delouis'in araştırma konuları arasında Bizans manastır hayatı, Bizans arkeolojisi, dijital beşerî bilimler, Bizans alımlama çalışmaları ve modern Bizans tarihçiliği yer almaktadır.

From Catholic Priests to Pioneering Scholars: The Institute of Byzantine Studies in Kadıköy (Istanbul) and French Diplomacy (1895–1929)

Olivier Delouis

French interest for Constantinople as an ancient Byzantine capital dates back to the seventeenth century. However, in the nineteenth century, archaeologists and historians turned their attention to classical Greece and the French State relied on the French School of Archaeology in Athens, founded in 1846, to ensure its academic influence in the region. Thus, when archaeologists — in fact few in number — were interested in Byzantium in Istanbul, they all came and received their support from Athens. The creation of a Catholic institute in Kadıköy by Pope Leo XIII in 1895, given to the congregation of the Assumptionists, was therefore an unexpected event for France. While it was first a matter of arranging another Catholic seminary in the East, the impulse given by its first director, Louis Petit (1868–1927), quickly transformed the place into a “laboratory of Byzantinism”. With the publication of a journal, the *Échos d'Orient* (which later became the *Revue des Études Byzantines*), this institute was soon noticed and praised in France for its academic achievements.

French diplomacy quickly adapted. Although, in 1880 and 1900, France had restrained or expelled its religious congregations, including the Assumptionists, it decided to support, without however succeeding in controlling them, those young scholars who, with a few exceptions, all came from France. Soon, the Assumptionists of Kadıköy exercised a sort of monopoly over French Byzantine studies in Istanbul, and they built, especially with Russians and Greeks, a rich academic network. This “Byzantine” French diplomacy, confronted with the unexpected and lasting success of a handful of Catholic priests and pioneering researchers, will be the subject of our presentation.

Oliver Delouis is a Senior researcher at the National Center for Scientific Research (CNRS) in Paris. He holds an MPhil and a PhD in Byzantine History from the Sorbonne University (2005), and also graduated from HEC Paris (MA) and from the Paris School of Economics (MPhil). As a Scientific member of the French School of Archaeology at Athens (2003–2006), he participated in excavations and surveys in Albania and Turkey. Since 2012, he has been the editor of the *Revue des Études Byzantines* (REB), one of the world leading journals in Byzantine history and philology. He has published numerous journal articles and book chapters on Byzantine monasticism and edited many Greek texts. His research interests include Byzantine monasticism, Byzantine archaeology, digital humanities, Byzantine reception studies and Byzantine modern historiography.

Gecikmiş Bir Buluşma: İstanbul Fransız Arkeoloji Enstitüsü (Günümüzde IFEA) ve Bizans Araştırmaları (1930–1955)

Jean–François Pérouse

Kurulduğu 1930 yılı ile 1950'lerin ortasına kadar olan dönemde, günümüzde Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü (IFEA) olarak bilinen İstanbul Fransız Arkeoloji Enstitüsü (IFAS), planladığının aksine Bizans araştırmaları alanında etkili bir program geliştirememiştir. Enstitünün kuruluşu ile ilgili 1920'lere ait arşiv belgelerinde Bizans araştırmaları açıkça tartışılmış ve merkezi önemde addedilmiştir. Öyleyse, faaliyet gösterdiği ilk on yıllar süresince IFAS neden Fransız Bizans araştırmaları alanında referans olan bir araştırma merkezi haline gelememiştir?

Burada bu soruyu cevaplamak için dört hipotez öne sürülmektedir: Siyasal açıdan hassas bir konu olan, yeni kurulmuş IFAS ile Türkiye araştırmalarının Fransa ve Türkiye'de kurumsallaşması arasındaki güçlü bağ; Kadıköy'deki Fransız Bizans Araştırmaları Enstitüsü (IFEB) ile zorlukla yaratılan sinerji; Albert Gabriel'in bu süreçte oynadığı muğlak rol ve IFAS'ta çalışacak uzun dönemli araştırmacıların seçiminin yarattığı sorunlar. Özetle, incelenen dönemde Bizans araştırmaları IFAS'ın faaliyetleri arasında son derece marjinalleşmiş bir alan olarak kalmıştır.

Toulouse–Jean Jaurès Üniversitesi Tarih Bölümü'nde doçent olarak görev yapan Jean–François Pérouse çağdaş Türkiye tarihi uzmanıdır ve Eylül 2012–Ağustos 2017 arasında Institut Français d'Études Anatoliennes'in (IFEA, Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul) müdürlüğünü yapmıştır.

A Rendezvous Missed: The French Archaeological Institute in Stamboul and Byzantine Studies (1930–1955)

Jean–François Pérouse

Between its foundation in 1930 and the mid–1950s, the French Archaeological Institute in Stamboul (IFAS) – known today as the French Institute for Anatolian Studies (IFEA) – failed to develop a proper program in Byzantine studies, as it had been planned. In the archives of the 1920s concerning the foundation of the institute, Byzantine studies were openly targeted and mentioned as central. So, why did the IFAS not emerge as a reference research center for French Byzantine studies during the first decades of its existence?

Four hypotheses are highlighted here in trying to answer this question: the strong bound between the newly established IFAS and the institutionalization of Turkish studies in France and in Turkey, a politically sensitive matter; the difficult synergy with the French Institute for Byzantine Studies (IFEB) in Kadıköy; the ambiguous role of Albert Gabriel; and the hazards of selecting long–term researchers at IFAS. In sum, during the period examined, Byzantine studies remained extremely marginalized in IFAS research.

Jean–François Pérouse, an Assistant Professor of History at the University of Toulouse–Jean Jaurès, is the former Director of the Institut Français d'Études Anatoliennes (IFEA, Istanbul, September 2012–August 2017) and is a specialist in history of contemporary Turkey.

Erken Dönem Cumhuriyet Tarih Yazımında Bizans

Nevra Necipoğlu

Bu sunum, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu 1923 yılı ile Uluslararası Bizans Araştırmaları Kongresi'nin 10. toplantısının İstanbul'da düzenlendiği 1955 yılı arasında, modern Türk tarih yazıcılığındaki Bizans İmparatorluğu algısını ve temsilini inceliyor. Söz konusu dönemde Türk tarihçileri arasında çok az sayıda Bizans uzmanı bulunduğundan, sunumun odağını Mehmed Fuat Köprülü, Mükrimin Halil Yinanç ve İsmail Hakkı Uzunçarşılı gibi ortaçağ Anadolu tarihi üzerinde uzmanlaşmış belli başlı bilim insanlarının eserlerinde Bizans'ın ele alınış şekli oluşturuyor. Bu isimlerin eserlerinde Bizans İmparatorluğu'na nasıl yaklaştıkları ve nasıl yansıttıkları, Bizans'a ne gibi olumlu ve olumsuz özellikler atfettikleri, bu imparatorluğa dair bilgilerinin aslında türetilmiş olmasının ne anlama gelebileceği ve milliyetçi ideolojik kaygılarının Bizans ve Bizans medeniyetini kurgulayıp temsil ederken onları ne ölçüde etkilediği, Cumhuriyetin ilk otuz yılındaki siyasal, dinsel ve düşünsel akımlar bağlamında tartışılacak.

Doktora derecesini 1990 yılında Harvard Üniversitesi'nden alan Nevra Necipoğlu Boğaziçi Üniversitesi'nde tarih profesörü olarak görev yapmaktadır ve aynı üniversitenin 2015 yılında açılan Bizans Çalışmaları Araştırma Merkezi'nin kurucu müdürüdür. Necipoğlu 2001 yılından bu yana Bizans İncelemeleri Türkiye Milli Komitesi'nin kurucu üyeliğini ve genel sekreterliğini yapmaktadır. *Byzantium between the Ottomans and the Latins: Politics and Society in the Late Empire* başlıklı çalışması 2009 yılında Cambridge University Press tarafından yayımlanmıştır. Tek veya başka araştırmacılarla beraber yayına hazırladığı kitaplardan bazıları şunlardır: *Byzantine Constantinople: Monuments, Topography and Everyday Life* (Brill, 2001), İstanbul'da gerçekleştirilen 1., 2. ve 3. Uluslararası Sevgi Gönül Bizans Araştırmaları Sempozyumu'nda yapılan sunumların derlemesi (2010, 2013, 2016) ve Angeliki Laiou anısına basılan *Journal of Turkish Studies*'in 36. cildi (2011). Necipoğlu ayrıca geç dönem Bizans toplumsal ve iktisadi tarihi, Bizans–Selçuk ve Bizans–Osmanlı ilişkileri ve Palaiologos dönemi Konstantinopolis ve Selanik kent tarihi konularında sayısız makale ve kitap bölümü kaleme almıştır. Aralarında Phi Beta Kappa, Wellesley College, Harvard Üniversitesi, Dumbarton Oaks, Oxford Üniversitesi, Paris 1 Üniversitesi (Panthéon–Sorbonne), Boğaziçi Üniversitesi Vakfı ve Villa I Tatti'nin bulunduğu çeşitli kurumlardan ödül ve araştırma bursu kazanmıştır.

Byzantium in Early Republican Turkish Historiography

Nevra Necipoğlu

This paper will examine the perception and representation of the Byzantine Empire in modern Turkish historical writing, from the onset of the Turkish Republic in 1923 until 1955, the year in which the Tenth International Congress of Byzantine Studies convened in Istanbul. Given the very limited number of Byzantine specialists among the Turkish historians of the period in question, the main focus of the present paper will be the treatment of Byzantium in the works of particular scholars, such as Mehmed Fuad Köprülü, Mükrimin Halil Yinanç, and İsmail Hakkı Uzunçarşılı, who specialized in the study of medieval Anatolian history. How they approached and depicted the Byzantine Empire in their works, the favorable and unfavorable attributes they ascribed to Byzantium, the implications of the derivative nature of their knowledge regarding the Empire, and the impact of their nationalist ideological agendas on their construction and representation of Byzantium and its civilization are some of the themes that the paper will address in the context of the political, religious, and intellectual currents of the first three decades of the Republican era.

Nevra Necipoğlu (Ph.D. Harvard University, 1990) is Professor of History at Boğaziçi University in Istanbul and the founding director of Boğaziçi University's Byzantine Studies Research Center, established in 2015. Since 2001, she has served as the founding member and general secretary of the Turkish National Committee for Byzantine Studies. Her monograph *Byzantium between the Ottomans and the Latins: Politics and Society in the Late Empire* was published by Cambridge University Press in 2009. The books she has edited and co-edited include *Byzantine Constantinople: Monuments, Topography and Everyday Life*, published by Brill in 2001; papers from the First, Second, and Third International Sevgi Gönül Byzantine Studies Symposia in Istanbul, published respectively in 2010, 2013, and 2016; and vol. 36 of the *Journal of Turkish Studies* in memory of Angeliki Laiou, published in 2011. She is also the author of numerous journal articles and book chapters on late Byzantine social and economic history, Byzantine–Seljuk and Byzantine–Ottoman relations, and the urban history of Constantinople and Thessaloniki during the Palaiologan period. She has received awards and fellowships from various institutions, including Phi Beta Kappa, Wellesley College, Harvard University, Dumbarton Oaks, University of Oxford, University of Paris 1 (Panthéon–Sorbonne), Boğaziçi University Foundation, and Villa I Tatti.

İstanbul'da Bizans Arkeolojisine Bir Girizgâh Olarak Mangana Kazısı: Gülhane'deki Fransız İşgal Ordusu (1920–1923)

Ayşe Ercan

Napolyon'un 1798 Mısır seferini takiben "Armée d'Orient"ın arkeolojik biriminin (Fransız Doğu Orduları'na bağlı Service Archéologique) kültürel ve askeri mirasıyla beslenen Fransız İşgal Ordusu'nun, Osmanlı topraklarında gerçekleştirdiği arkeolojik kazılar, işgal edilenin kültürel tarihine bilimsel katkı sağlama söylemiyle birçok kesimce meşrulaştırılmıştı. Tüm bu arkeolojik operasyonların raporları işgal edilen tarafın bakış açısını açıkça göz ardı ederek, esasen büyük ölçüde işgalcinin görüşünü yansıtmıştır. Bu sunum, 1920–1923 yılları arasında İstanbul'un Gülhane bölgesinde Fransız Ordusu tarafından yürütülen arkeolojik kazılara odaklanarak, farklı biçimlerde varlığını sürdüren sömürgecilik geleneğinin arkeolojiye yansıyan somut bir örneği sayılabilecek Gülhane kazılarının eleştirel bir incelemesini sunmaktadır.

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından, İttifak Kuvvetleri'nin Osmanlı topraklarına ayak basan başlıca unsurlarından biri olarak Fransız Ordusu, Çanakkale Boğazı'nda Kilitbahir ve Seddülbahir; İstanbul'da Bakırköy ve Gülhane gibi stratejik bölgelerde konuşlanmıştır. Fransız işgal orduları generali Georges Charpy'nin gözetimindeki bu ordugâhların her biri, oldukça şaşırtıcı bir biçimde, arkeolojik kalıntıların yakınlarında mevzilendirilmiş ve askerî harekâtların yanı sıra kazı çalışmalarına da sahne olmuştur. Atina'daki Fransız Okulu'nun (EFA) bilimsel desteği ile sürdürülen bu kazılar, 1923'te Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasına kadar kesintisiz olarak devam etmiştir.

Bu sunum, özellikle Topkapı Sarayı'nın doğu yamacında bulunan ve Robert Demangel'in Bizans İstanbulu'ndaki Mangana bölgesini keşfettiğini öne sürdüğü Gülhane'de gerçekleştirilmiş kazılara odaklanarak, Fransız arkeolojik kazılarını Birinci Dünya Savaşı sonrasındaki karışık siyasi iklim çerçevesinde ele almaktadır. Fransız ve Osmanlı hükümetleri arasında 20. yüzyılın ilk döneminde gerçekleşen idari ve kişisel yazışmaları temel alan bu çalışmada, Osmanlı arkeoloji tarihi yazımında uzun süre gözden kaçırılmış olan bir geçiş dönemi incelenmekte ve dağılmakta olan Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Fransız arkeoloji politikası göz önüne serilmektedir.

Ayşe Ercan faal bir arkeolog ve Columbia Üniversitesi Sanat Tarihi ve Arkeoloji Bölümü'nde doktora adaydır. Ercan'ın geniş bir ilgi alanını kapsayan araştırma konularından bazıları yerleşim arkeolojisi, Ortaçağ'da ticaret, kültürel miras ve Türkiye'de modern kentsel peyzaj arasındaki etkileşimlerdir. Ercan lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nde tamamlamış (2007) ve Koç Üniversitesi Sanat Tarihi ve Arkeoloji Bölümü'nden yüksek lisans derecesi almıştır (2010). Ercan'ın yüksek lisans tezi, İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin son dönemdeki kazılarını eleştirel bir yöntemle inceleyerek Theodosius Limanı (günümüzde Yenikapı) hakkında ilk defa sentezleyici bir tarihsel anlatı ortaya koymuştur. Ercan, Dumbarton Oaks, Kunsthistorisches Institut in Florenz ve École des Hautes Études en Sciences Sociales tarafından düzenlenen bilimsel programlara katılmıştır. Şu sıralar Topkapı Sarayı'nda bulunan Mangana kompleksi üzerine yürüttüğü araştırma projesi yanında Ercan, Türkiye'deki Perge, Sagalassos, Aphrodisias, Batman Gre Amer, İstanbul Küçükalyalı ve Rhegion ile Yunanistan'daki Onchestos gibi çok sayıda arkeolojik kazıda yer almıştır.

The Mangana Excavation as a Prelude to Byzantine Archaeology in Istanbul: The French Occupation Army in Gülhane (1920–1923)

Ayşe Ercan

Based on the legacies of Napoleon's expedition to Egypt in 1798 and the Archaeological Service of the Armée d'Orient, the French occupation army's archaeological excavations in Ottoman lands were legitimized by a discourse claiming to be making scientific contributions to the history of the occupied. The official reports of these campaigns, however, predominantly reflect the mindset of the occupier, essentially overlooking the perspective of the occupied. This paper critically examines the French army's archaeological excavations in the Gülhane region of Istanbul conducted between 1920 and 1923, which can be considered embodiments of the long-lived colonial tradition.

In the aftermath of World War I, the French army, as one of the leading Allied forces to set foot on Ottoman territory, established camps in four key districts: Kilitbahir and Seddülbahir in the Dardanelles and Bakırköy and Gülhane in Istanbul. Of interest, each of these military encampments was located adjacent to archaeological remains, where the French general Georges Charpy conducted excavation campaigns parallel to military operations. In collaboration with the French School in Athens (EFA), these excavations continued uninterrupted until the foundation of the Turkish republic in 1923.

With particular focus on the excavations in Gülhane, on the eastern slopes of Topkapı Palace, where Robert Demangel claimed to have found the remains of the legendary Mangana district, this paper contextualizes the French archaeological campaigns amid the troubled climate of postwar politics. Drawing on early twentieth-century official and personal correspondences between the French and Ottoman governments, this study investigates a long-overlooked period in the historiography of Ottoman archaeology and reveals the politics of French archaeology in the Ottoman Empire.

Ayşe Ercan is an active archaeologist and a doctoral candidate in the Department of Art History and Archaeology at Columbia University. She maintains a wide range of research interests that include settlement archaeology, trade in the medieval world, and interactions between cultural heritage and modern cityscapes in Turkey. She holds a B.A. in Archaeology from Istanbul University (2007) and a M.A. in Art History and Archaeology from Koç University, Istanbul (2010). Her Masters dissertation provided the first synthetic historical account of the harbor of Theodosius (modern-day Yenikapı, Istanbul) through a critical study of the recent archaeological excavations conducted by the Istanbul Archaeological Museums. She has participated in scholarly programs organized by Dumbarton Oaks, Kunsthistorisches Institut in Florenz, and École des Hautes Études en Sciences Sociales. In addition to her current research project on the Mangana complex located in the Topkapı Palace, Ercan has participated in numerous excavations in Turkey such as Perge, Sagalassos, Aphrodisias, Gre Amer in Batman, Küçükalyalı and Rhegion in Istanbul, and Onchestos in Greece.

Osmanlı Bilim İnsanlarının İstanbul'daki Bizans Arkeolojik Mirası'nı (Yeniden) Keşfi

Şule Kılıç Yıldız

İstanbul'da Bizans tarihi ve mirası konusunda 19. yüzyıl sonları ile 20. yüzyıl başlarında Avrupalı araştırmacılar tarafından ortaya konmuş ilk çalışmalara olan ilginin giderek artmasına karşın, Osmanlı bakış açısına, tarihsel yazı ve araştırmalarına, özellikle de bu dönemlerde Bizans araştırmaları yapan Türk ve yabancı bilim insanlarının arasındaki etkileşim ile akademik ve kurumsal alışverişlerine odaklanmış az sayıda çalışma vardır.

Osmanlı İmparatorluğu, Bizans imparatorluk sembelleri ve kurumlarını geçmişte seçici bir biçimde kendi bünyesine katarken, özellikle bu dönemde batı Avrupa'da yeniden beliren Bizans ve Roma imparatorluk tarihine duyulan ilginin artması sonucu Osmanlı yazarları da 19. yüzyıl ortalarında Bizans İmparatorluğu ve İstanbul'daki Bizans mimari mirası üzerine birtakım çalışmalar ortaya koymaya başlamıştır. Bu çalışmalardan bazıları, Celal Esad'ın *Constantinople de Byzance à Stamboul* (1909), Mehmed Ziya'nın *İstanbul ve Boğaziçi ve Bizans ve Osmanlı Medeniyetlerinin Âsar-ı Bakiyesi* (1920, 1928) ve Ahmed Refik'in eserleridir.

Bizans İmparatorluğu üzerine çalışan son dönem Osmanlı bilim insanlarının temel çalışmalarına odaklanan bu sunum, Bizans mirasına Osmanlı'daki bakış açılarını ve İstanbul'da Bizans mimarisi kalıntılarına karşı artmakta olan ilginin tarihini incelemektedir. Sunumumda özellikle Osmanlı'da Bizans tarihçilerinin, birçok Osmanlı yazarının yakın ilişkilerinin de bulunduğu Avrupalı araştırmacıların ortaya koyduğu yazıları hangi seçicilikte okuduğu, tercüme ettiği ve düzenlediği konusuna odaklanmaktayım.

Lisans ve Yüksek Lisans öğrenimini İstanbul Üniversitesi, Sanat Tarihi bölümünde tamamlayan (1997–2004) Şule Kılıç Yıldız, doktora derecesini 2014 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı'ndan almıştır. Doktora Tezinin başlığı "Doğu" ile "Batı" Arasında Bizans: Bizans Mirasının Algısı ve Mimarlık Tarihi Yazımı"dır. Halen Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müze-ler Genel Müdürlüğünde çalışmaktadır. Başlıca yayınları, "Türkiye'de Bizans Çalışmaları ve Mimarlık Tarihi Yazımının Bir Değerlendirmesi", *METU Journal of Faculty of Architecture* 28:2 (2011/2), 63–80 DOI: 10.4305/METU.JFA.2011.2.3; Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Entelektüellerin Gözüyle Bizans İstanbul'u," *Doğu Batı* 68 (2014): 103–126.

Ottoman Scholars' (Re)discovery of Byzantine Architectural Legacy in Istanbul

Şule Kılıç Yıldız

Despite growing interest in early scholarship on the Byzantine history and legacy of Istanbul produced by European scholars in the late nineteenth and early twentieth centuries, there has been little work that examines Ottoman perceptions and historical writings and studies of this legacy, particularly ones that focus on the academic and institutional exchanges and interactions between Turkish and foreign scholars in the production of Byzantine scholarship during that period.

While the Ottoman Empire selectively had earlier incorporated elements of Byzantine imperial symbols and institutions, it was only in the mid–nineteenth century, especially in the context of renewed Western European interest in the Byzantine and Roman imperial past, that Ottoman writers began to produce a number of works on the Byzantine Empire and Istanbul's Byzantine architectural legacy. These include Celal Esad's *Constantinople de Byzance à Stamboul* (1909), Mehmed Ziya's *İstanbul ve Boğaziçi* (1920) and *Bizans ve Osmanlı Medeniyetlerinin Âsar-ı Bakiyesi* (1928), and the studies of Ahmed Refik.

Focusing on key works by late Ottoman scholars on the Byzantine Empire, this paper examines Ottoman perceptions of the Byzantine legacy and the history of the growing interest in the study of Istanbul's Byzantine architectural heritage. It focuses in particular on the ways in which Ottoman historians selectively read, translated, and edited texts on the Byzantine past that were produced in Europe, with which several Ottoman writers had close relationships.

Şule Kılıç Yıldız graduated from History of Art in İstanbul University (2001), and received her MA degree from the same department (2004). She completed her PhD in History of Architecture at the Middle East Technical University (2014). The title of her dissertation is "Byzantium between East and West: Perceptions and Architectural Historiography of the Byzantine Heritage". She has been working in the Ministry of Culture and Tourism, Directorate General for Cultural Heritage and Museums since 2006. Her major publications are: "A Review of Byzantine Studies and Architectural Historiography in Turkey Today," *METU Journal of Faculty of Architecture* 28:2 (2011/2), 63–80 DOI: 10.4305/METU.JFA.2011.2.3; "Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Entelektüellerin Gözüyle Bizans İstanbul'u," *Doğu Batı* 68 (2014): 103–126.

İstanbul Arkeoloji Müzeleri Arşiv Belgeleri Işığında İstanbul'da Bizans Arkeolojisi (1923–1955)

Zeynep Kızıltan & Turgut Saner

İstanbul Arkeoloji Müzeleri belge arşivleri İstanbul'daki kazılar hakkında paha biçilmez bir kaynak sunmaktadır. 2010–2012 yılları arasında İTÜ işbirliği ile arşivde gerçekleştirilen çalışma, öncelikli olarak müzenin belgeleme faaliyetlerinin kapsam, içerik ve özelliklerinin anlaşılmasını amaçlamıştır. Yüzlerce arşiv dosyası arasında resmi yazışmalar, buluntulara ilişkin çizim ve fotoğraflar eşliğinde açıklamalar ve buluntu listeleri yer almaktadır. Müze dosyalarına göre, gün yüzüne çıkarılan kalıntılar esas olarak ve beklendiği üzere İstanbul'un Bizans kültür katmanlarının çeşitli dönemlerine aittir. Bu kalıntılar, mezar buluntuları ve mimari parçalardan geniş yapı topluluklarına ve altyapılara kadar çeşitlilik göstermektedir. Yeni bazı imar faaliyetlerine bağlı olarak başlatılan ve beklenmedik buluntular veren küçük çaplı kazılar ile tarihi Konstantinopolis'in şehir merkezinde yürütülen daha kapsamlı arkeolojik projeler birlikte yürütülmektedir. Bazı kazılar yabancı araştırma kurumlarının mensupları tarafından yönetilmekte, bazılarında da müze yönetimi tavsiyelerini almak ve işbirliği yapmak adına bu kişileri davet etmektedir.

Cumhuriyetin ilk yılları ile 1955 arasındaki döneme ait arşiv dosyaları bize bazı yaklaşımlar hakkında da fikir vermektedir. Örneğin, şehrin çeşili yerlerinde gerçek-leşen yasadışı kazılar ile ilgili ihbarlar Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında müze için değerli bir bilgi kaynağı olmuş; bu hususta askeri yetkililerin yardıma hazır tutumu müze tarafından övgüyle karşılanmıştır. Belli başlı (yasal veya yasadışı) tahrip edici inşaat faaliyetleri gazetelerde eleştirilmiş ve konuyla ilgili kupürler müze belgelerine eklenmiştir. Sonuç olarak, bu dönemde İstanbul'un "bizanten" (kelime Fransızcadan alınmış, arşivlerde de bu şekliyle kullanılmıştır) mirası, keşfedilmesi ve üzerinde çalışılması gereken eşsiz bir zenginlik olarak görülmüştür (ve belki bir ölçüde içselleştirilmiştir).

Zeynep Kızıltan 1977'de İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü'nden mezun oldu. 1978–1982 yılları arasında, Kültür Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nde, 1983–1986 yıllarında İstanbul Rölöve Anıtlar Müdürlüğü'nde, 1986 yılından itibaren İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde asistan, müze araştırmacısı, arkeolog ve bölüm şefi olarak görev yaptı. 1987 yılında devlet lisan okulundan mezun oldu. 2003–2008 yıllarında müze müdür yardımcılığı konumunun ardından, 2009'dan itibaren müze müdürü olarak görevini sürdürmektedir.

Türkiye'de, Türk ve yabancı bilim heyetleri tarafından yürütülen Samsun, İkiztepe; Malatya, İmamoğlu ve Köşkerbaba; Adıyaman, Samsat; Şanlıurfa, Harran; Bergama, Asklepion ve Kestel, Bolu, Hisartepe, Urla, Klazomenai; Çanakkale, Troia ve Beşiktepe arkeolojik kazı ve yüzey araştırmalarında bakanlık temsilcisi ve heyet üyesi olarak görev aldı.

Byzantine Archaeology in Istanbul and the Archives of the Istanbul Archaeological Museums (1923–1955)

Zeynep Kızıltan & Turgut Saner

The Istanbul Archaeological Museums' archive represents an invaluable source of documentation for the study of excavations in Istanbul. Work from the years 2010 to 2012 in the archive, in collaboration with Istanbul Technical University, is primarily based on ascertaining the coverage, content, and specifics of the documentation held by the museum. Hundreds of files include official correspondence, lists, and descriptions of finds, drawings, and photographs. According to the museum files, the relevant remains uncovered are primarily (and as one would expect) from various periods of Istanbul's Byzantine layers. They range from burial finds and architectural fragments to large-scale building complexes and substructures. Unforeseen minor excavations, such as those conducted after modern building activity reveals unexpected antiquities, proceeded alongside larger archaeological undertakings in the Constantinopolitan city center. Some of the excavations were directly overseen by members of foreign institutes, whereas with others, the museum asked for their advice and collaboration.

The archival documents from the early republican years to 1955 also tell tales of attitudes. For instance, residents notifying authorities of illegal construction or renovation projects—that is, work done without permission and thus without any discovered archaeological material being properly recorded and collected—provided the museum with a considerable amount of guidance in the initial years of the Turkish Republic. The museum lavishly praised the supportive approach of military authorities. Certain destructive (illegal and legal) building activities are criticized in the newspapers, and clippings from them are attached to museum documents. All in all, Istanbul's "bizanten" heritage—"bizanten" being borrowed from the French and frequently used in the archival material—was at the time viewed as having a richness worthy of being uncovered, studied, and maybe even internalized to some degree.

Zeynep Kızıltan received her BA degree from the Faculty of Letters, Department of Archaeology at Istanbul University in 1977. Between 1978 and 1982, Kızıltan worked with the Ministry of Culture, General Directorate General Directorate for Cultural Heritage and Museums, during 1983–1986, with the Directorate of Surveying and Monuments in Istanbul, and since 1986, she has worked as assistant, museum researcher, archaeologist, and head of department at the Istanbul Archaeological Museums. In 1987, Kızıltan graduated from the State School of Languages. She served as the deputy museum director between 2003 and 2008, and as the museum director from 2009 onwards.

As the representative of ministry and committee member, Kızıltan participated in archaeological excavations and area surveys in Turkey carried out by Turkish and international scientific teams in Samsun, İkiztepe; Malatya, İmamoğlu ve Köşkerbaba; Adıyaman, Samsat; Şanlıurfa, Harran; Bergama, Asklepion and Kestel, Bolu, Hisartepe, Urla, Klazomenai; Çanakkale, Troia and Beşiktepe.

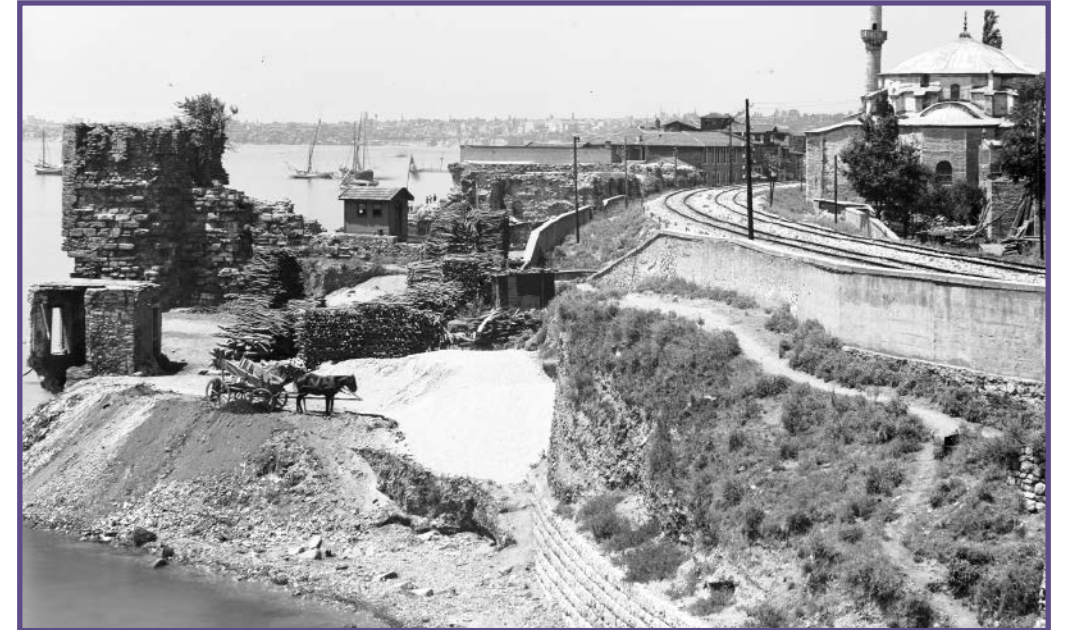
2004–2014 yılları arasında İstanbul'da gerçekleşen önemli ulaşım projelerinden olan, Marmaray – Metro Ulaşım Projeleri kapsamında arkeolojik ve kentsel sit alanlarında kalan, Yenikapı, Sirkeci, Şehzadebaşı, istasyon alanları ile Haliç Metro Köprü Ayakları ve Üsküdar'da yapılan arkeolojik kurtarma kazılarını yürüttü. Bu kazılarla ilgili ulusal ve uluslararası birçok sempozyum ve toplantıya katıldı, bildiriler sundu. Konuyla ilgili çeşitli yayınları mevcuttur. Kazı başkanı olarak sergi ve yayınlara katkılarını sürdürmektedir. Ayrıca 2011 yılında İstanbul Arkeoloji Müzeleri "Klasik Bina"da başlatılan güçlendirme ve yeni teşhir–tanzim çalışmalarına da katkılarını sürdürmektedir. Yurtiçi ve yurtdışında açılan çok sayıda sergi ve katalogların hazırlanmasında etkin rol aldı. Alman Arkeoloji Enstitüsü ile Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü üyesidir. Evli ve bir çocuk annesidir.

Turgut Saner İTÜ Mimarlık Fakültesi'nden mezuniyetinin ardından aynı kurumda araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. 1995'te, Prof. Dr. Metin Ahunbay'ın (İTÜ) danışmanlığında "İyonya ve Karya'da Hellenistik Duvar Örgüsü" başlıklı doktora tezini tamamladı. Ahunbay'ın yürüttüğü Dara/Anastasiopolis (Mardin), Binbirkilise (Karaman) ve Ayatekla (Silifke) Bizans yerleşmelerindeki arkeolojik araştırmalara katıldı. 2008–2009 yıllarında Zenonopolis (Karaman) belgeleme çalışmasını gerçekleştirdi. Arkeolojik–mimari alan çalışmaları 2010'dan bu yana, İÖ 6.–4. yüzyıllarda öne çıkmış bir Aiolis yerleşmesi olan Larisa'da (Buruncuk) devam etmektedir. Anadolu arkeolojisi bağlamındaki deneyimlerinin yanı sıra Osmanlı mimarlığında yabancı ortamlar ile kültürel etkileşim ve esinlenme süreçleri konusunda ortaya çıkan durumlar da bilimsel ilgi ve üretim alanı içindedir. Bu konularda özellikle Almanya'da (Berlin, Münih, Karlsruhe) konuk öğretim üyesi olarak dersler vermiştir. 2007 yılından bu yana profesör unvanıyla İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde eğitim ve araştırmalara katkısını devam ettirmektedir. 2010–2012 yıllarında, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürü Zeynep Kızıltan'la birlikte, aynı müzenin İstanbul şehir kazılarına ait Cumhuriyet dönemindeki tüm raporlarını içeren belgeleri tarayarak yayın için hazırlamışlardır. Ağırlıklı olarak sanat tarihi yöntemleri içinde ve arkeoloji ile yakın temasta kalarak mimarlık tarihi araştırmalarını sürdürmekte, çok sayıda yayınlara araştırma sonuçlarını paylaşmaktadır.

Between 2004 and 2014, Kızıltan conducted archaeological recovery excavations in areas that remained in archaeological and urban protection sites during one of the most important public transportation projects in Istanbul, the Marmaray–Metro Projects. These sites included Yenikapı, Sirkeci, Şehzadebaşı station areas, Haliç Metro Bridge abutments, and Üsküdar. She participated in numerous national and international symposia and presented papers on these excavations. Kızıltan has several publications about this subject and she continues her contributions to various exhibitions and publications as the excavation director. Moreover, she continues to contribute to the reinforcement and new exhibition–classification activities that started in 2011 in the "Classical Building" of the Istanbul Archaeological Museums. Kızıltan has taken an active part in the creation of numerous national and international exhibitions and their catalogues. She is a member of the German Archeological Institute and the Turkish Institute of Ancient Studies. Kızıltan is married with one child.

Having graduated from the Faculty of Architecture at Istanbul Technical University (İTÜ), Turgut Saner began to work as a research assistant in the same institution. In 1995, under the supervision of Prof. Metin Ahunbay (İTÜ), he completed his Ph.D. dissertation titled "Hellenistic Masonry in Ionia and Caria." Saner participated in archaeological studies led by Ahunbay in Byzantine settlements such as Dara/Anastasiopolis (Mardin), Binbirkilise (Karaman) and Ayatekla (Silifke). During 2008–2009, he carried out the documentation works in Zenonopolis (Karaman). Since 2010, Saner has been continuing his archaeological–architectural area studies in Larisa (Buruncuk), an Aiolis settlement that gained prominence during the 6th and 4th centuries BC. Alongside his archaeological experiences in the context of Anatolian archaeology, the outcomes in Ottoman architecture of cultural interaction with and inspiration from foreign milieus are among his scientific research and publication areas as well. Saner has taught about these subjects as a visiting scholar especially in Germany (Berlin, Munich, Karlsruhe). Since 2007, he has been contributing to the educational and research activities in the Faculty of Architecture at İTÜ as a full professor. During 2010–2012, in collaboration with Zeynep Kızıltan, the director of Istanbul Archaeological Museums, he scanned and edited for publication all the documents from the Republican period that contained the said museum's reports on the urban excavations it conducted in Istanbul. Saner continues his studies in architectural history by remaining mainly within the methods of art history and in connection with archaeology, and he shares the results of his research through numerous publications.

İstanbul'da Yirminci Yüzyıl'ın İlk Yarısında Bizans Sanat Tarihi Araştırmaları

Engin Akyürek

Bu sunum, 19. yüzyıl sonu ile 1950'lerin ortalarına kadar olan dönemde İstanbul'da Bizans üzerine yapılan akademik araştırmaların kısa bir tarihini vermeyi amaçlamaktadır. Bizans'ın kültürel kalıntıları Türkiye'nin kültürel mirasının önemli parçalarından birini oluştursa da, bu kültüre duyulan akademik ilgi görece daha geç başlamıştır. 19. yüzyılın son döneminde ve 20. yüzyılın başlarında Osmanlı İstanbulu'ndaki Bizans mirasına Batılı arkeologlar ve şehrin Hıristiyan azınlıklarına mensup bazı amatörler ilgi gösteriyordu.

1923'te Cumhuriyet'in ilanından sonra tarih ve arkeoloji araştırmaları devlet tarafından desteklendiyse de bu ilgi Bizans'a değil, daha çok Anadolu'nun klasik dönem öncesine yoğunlaşmıştı. Ancak aynı dönemde, 1930'larda İstanbul'da yabancı bilim insanları tarafından yürütülmekte olan Bizans dönemi kazıları sürdürülmekteydi. 1940'lar ve 50'ler akademik anlamda atılan ilk adımlara şahit olmuştur. Bizans sanat tarihi alanındaki ilk akademik program İstanbul Üniversitesi Arkeoloji Bölümü bünyesinde kurulmuştur. Steven Runciman (1941–1944) ve Philipp Schweinfurth (1950–1954) gibi tanınmış bazı Bizans uzmanları bölümde ders vermek üzere davet edilmiştir. 1956'dan sonra bu dersleri Semavi Eyice sürdürmüştür. Bu gelişmeye paralel olarak 1951–1956 yılları arasında Paolo Verzone İstanbul Teknik Üniversitesi'nde Bizans mimarisi dersleri vermiştir. Rus Arkeoloji Enstitüsü (1894), Alman Arkeoloji Enstitüsü (1929), Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü (1930) gibi 1950'lerden önce bazı Avrupa ülkeleri tarafından İstanbul'da açılan arkeoloji enstitüleri de Bizans üzerine yapılan akademik çalışmalara katkıda bulunmuştur. 1950'lerde Bizans araştırmaları açısından yaşanan önemli olaylardan biri 1955 yılında İstanbul'da gerçekleştirilen 10. Uluslararası Bizans Kongresi'dir. 115 katılımcının yer aldığı ve 9 Türk bilim insanının sunum yaptığı bu kongre büyük bir başarıya imza atmıştır.

Engin Akyürek lisans derecesini Orta Doğu Teknik Üniversitesi İdari Bilimler Fakültesi'nden aldıktan sonra, yüksek lisans ve doktora İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nde tamamlamıştır. 1991 yılında aynı üniversitede araştırma görevlisi olmuştur. Vehbi Koç Vakfı ve Johns Hopkins Üniversitesi'nden burs kazanan Akyürek, doktora araştırmalarını 1992–1993 yıllarında ABD Maryland'de bulunan Johns Hopkins Üniversitesi'nde sürdürmüştür. Türkiye Bilimler Akademisi'nden (TÜBA) doktora sonrası bursu alan Akyürek, 1998 yılında üç ay süresince Illinois Üniversitesi'nde misafir öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. 2009 yılında İstanbul Üniversitesi'nde profesör unvanı almaya hak kazanan Akyürek 2014 yılında Koç Üniversitesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi bölümünde göreve başlamış ve Koç Üniversitesi–Stavros Niarchos Vakfı, Geç Antik Çağ ve Bizans Araştırmaları Merkezi'nin kurucu direktörü olmuştur.

Byzantine Art Historical Scholarship in the First Half of the Twentieth Century in Istanbul

Engin Akyürek

This paper presents a brief history of academic studies on Byzantine art history in Istanbul from the late nineteenth century to the mid–1950s. Although Byzantine cultural remains form one of the major parts of Turkey's cultural heritage, academic interest in that culture emerged relatively late. During the late nineteenth and early twentieth centuries, interest in the Byzantine legacy in Ottoman Istanbul could be found among Western archaeologists and some amateurs in the city's minority Christian communities.

Following the declaration of the republic in 1923, the state encouraged studies in history and archaeology, but focused mostly on the pre–classical period of Anatolia rather than Byzantium. In the 1930s, primarily foreign scholars conducted several excavations of Byzantine sites in Istanbul. The 1940s and 1950s witnessed the first steps in the academic sphere. The first academic program on Byzantine art history was established at Istanbul University's Department of Archaeology. Well-known Byzantinists Steven Runciman (1941–1944) and Philipp Schweinfurth (1950–1954) were invited to give lectures. After 1956, Professor Semavi Eyice began to teach at Istanbul University. Parallel to this development, Paolo Verzone gave lectures on Byzantine architecture from 1951 to 1956 at Istanbul Technical University. Archaeology institutes opened in Istanbul by European countries prior to the 1950s—i.e., the Russian Archaeological Institute (1894), the German Archaeological Institute (1929), and the French Institute of Anatolian Studies (1930)—contributed to academic research on Byzantine studies. One of the important events in 1950s was the Tenth International Byzantine Congress, which was held in Istanbul in 1955. The congress was a great success, with 115 contributors 9 of whom were Turkish scholars.

After completing his Bachelor's studies at Middle East Technical University's Faculty of Administrative Sciences, Engin Akyürek received his Master's and Doctoral degrees from the Department of Art History at Istanbul University. In 1991 he was appointed as Research Assistant at the same University. With scholarships from the Vehbi Koç Foundation and the Johns Hopkins University, Akyürek continued his doctoral research at the Johns Hopkins University in Maryland, USA, Department of the History of Art in 1992–1993. In 1998, with a Post-Doctoral Scholarship from the Turkish Academy of Sciences (TÜBA), Akyürek worked as a Visiting Scholar at the University of Illinois for three months. In 2009, he was appointed as full professor at Istanbul University. In 2014 Akyürek began to work at Koç University, Department of Archaeology and History of Art and he is the founding director of Koç University – Stavros Niarchos Foundation, Center for Late Antique and Byzantine Studies.

Yeraltındaki Bizans: David Talbot Rice ve Konstantinopolis'in Gün Yüzüne Çıkarılışı

Leslie Brubaker, Daniel Reynolds ve Anna Kelley

1972'de ölümünün ardından David Talbot Rice, kişisel arşivinin bir kısmını o dönemde yeni kurulmuş olan ve hem arkadaşı hem de meslektaşı Anthony Bryer yönetimindeki Bizans, Osmanlı ve Modern Yunan Araştırmaları Merkezi'ne miras olarak bırakmıştır. Bu arşivler, Talbot Rice'in kariyeri boyunca biriktirdiği ve Mistra, Trabzon, Athos Dağı (Aynoroz) ve en önemlisi İstanbul'daki çalışmalarına ilişkin 2000 civarında orijinal fotoğraf, alan çalışması notları ve kişisel mektuplardan oluşmaktadır. Merkeze bağlı olarak yürütülen David Talbot Rice Digital Project, bu kaynağı herkes için erişilebilir hale getirmek amacıyla dijital ortama aktarmaktadır. Proje, her yıl düzenlenen Bizans Araştırmaları Bahar Sempozyumu'nun (25–27 Mart 2017) 50. yılı dolayısıyla, küratörlüğünü Anna Kelley'nin yaptığı "Excavating Empire: David Talbot Rice and the Rediscovery of Byzantium" (İmparatorluğu Gün Yüzüne Çıkarmak: David Talbot Rice ve Bizans'ın Yeniden Keşfi) başlıklı bir sergi gerçekleştirmiştir. "İstanbul'da Bizans'ı Keşfetmek: Bilim İnsanları, Kurumlar ve Mücadeleler (1800–1955)" sempozyumuna katkılarımız bu yapı üzerinde şekillenmektedir.

Leslie Brubaker, sempozyumun ana temalarına odaklanarak, eşi Tamara'nın, Talbot Rice'in ölümünden sonra kızı Elizabeth tarafından yayına hazırlanan *Tamara, Memories of St. Petersburg, Paris, Oxford and Byzantium*'da aktardığı anılarla desteklenen mektuplarını analiz ederek, Talbot Rice'i güdüleyen ve teşvik eden olguları, anıtlara nasıl ulaştığını, neleri incelemeye yetkisi olduğunu ve oluşturduğu yerel ve uluslararası iletişim ağlarını göz önüne sermeyi amaçlamaktadır. Bunun yanı sıra Brubaker, Talbot Rice'in kazılarda ortaya çıkardığı anıtlara yönelik bilimsel ve kişisel yaklaşımı ile Osmanlı Dönemi İstanbul'unun tarihsel bağlamına verdiği tepkiyi değerlendirmekte, bütün bu unsurların Talbot Rice'in yöntembilimine ve Bizans araştırmalarının gelişimine nasıl bir etkisi olduğunu ele almaktadır. Esasen Brubaker, Talbot Rice'in failliğini – ne yaptığını ve neden yaptığını – tarihsel bir çerçevede incelemektedir.

Anna Kelley ve Daniel Reynolds bu "kişisel" yaklaşımı, Talbot Rice'in Büyük Saray bölgesindeki geniş çaplı kazılarından daha önce gün yüzüne çıkarttığı anıtların (ısmarladığı çizim ve fotoğraflar temel alınarak) veri bazlı analizleriyle genişletmektedir. Bu formatif araştırmalar ve Talbot Rice'in fotoğraf ve çizim aracılığıyla öne çıkardığı özellikler, daha sonraki en önemli yayınlarında göze çarpan yöntembilimine temel oluşturmuş, 20. yüzyıl ortalarında Bizans araştırmalarının gelişim hatlarını derinden etkilemiştir. Kelley, Talbot Rice'in Büyük Saray yanında bulunan Hippodromun belgelenmesi ve Romanos Lekapenos'un 920'lerde kendi sarayını Myrelaion'da yeniden inşasına dair kayıtlar üzerine odaklanmaktadır; Reynolds ise, Talbot Rice'in sarnıçlar ve rastgele bulunmuş tuğlalar gibi daha çok kullanıma yönelik anıtlar ile karşılaştığında yaklaşımında ne gibi

Byzantium from Below: David Talbot Rice and the Unearthing of Constantinople

Leslie Brubaker, Daniel Reynolds and Anna Kelley

David Talbot Rice bequeathed upon his death in 1972 a number of his personal archives to the newly founded Centre for Byzantine, Ottoman and Modern Studies, then directed by Talbot Rice's friend and associate Anthony Bryer. These archives contain nearly 2,000 original photographs, field notes, and private letters amassed by Talbot Rice over the course of his career relating to his work in Mystra, Trebizond, Mount Athos, and most important in Istanbul. The David Talbot Rice Digital Project, based at the center, is digitizing this resource to make it widely available to all. For the 50th Annual Spring Symposium of Byzantine Studies (held March 25–27, 2017), it mounted *Excavating Empire: David Talbot Rice and the Rediscovery of Byzantium*, an exhibition curated by Anna Kelley. The contribution here to *Discovering Byzantium in Istanbul: Scholars, Institutions, and Challenges (1800–1955)* builds on this bedrock.

Leslie Brubaker focuses on the key themes of the symposium by analyzing Talbot Rice's letters—supplemented by the recollections of his wife, Tamara, as recalled in *Tamara, Memoires of St Petersburg, Paris, Oxford and Byzantium* (edited after her death by their daughter Elizabeth)—to recover his motivations and incentives, how he accessed monuments, what he was allowed to examine, and the local and international networks he developed. She also considers his scholarly and personal approach to the monuments he excavated, as well as his response to the historical context of Ottoman Istanbul, to explore how all of these factors affected Talbot Rice's methodology and, ultimately, the development of Byzantine studies. Essentially, Brubaker examines Talbot Rice's agency—what he did and why he did it—in historical context.

Anna Kelley and Daniel Reynolds augment Brubaker's "personal" approach with data-based analyses from the drawings and photographs Talbot Rice commissioned of the monuments unearthed before his large-scale excavations in the Great Palace area. These formative explorations and what features of them he chose to valorize through photography and drawings laid the groundwork for the methodology revealed in his later major publications and had a profound effect on the ways in which Byzantine studies developed in the mid-twentieth century. Kelley focuses on Talbot Rice's documentation of the Hippodrome adjacent to the Great Palace and his records of Romanos Lekapenos' rebuilding of his palace as the Myrelaion in the 920s. Reynolds concentrates on how Talbot Rice's approach changed when faced with more utilitarian monuments, such as cisterns and random bricks. Reynolds also considers Talbot Rice's legacy in modern Istanbul as evidenced by the distribution of the so-called teardrop columns across the city.

değişiklikler olduğu üzerinde yoğunlaşmaktadır. Reynolds ayrıca Talbot Rice'in modern İstanbul'a bıraktığı mirası ele almakta ve şehrin dört bir yanına dağıtılan ve gözyaşı sütunu olarak adlandırılan sütunun parçalarının bu mirasın bir kanıtı olduğunu düşünmektedir.

Bir arada bakıldığında, sempozyuma yapılan bu katkının her üç vechesi de tek bir kişinin gelecek kuşaklar için kayıt altına almayı seçtiği faaliyetlerinin modern İstanbul'un simasını ve modern Bizans araştırmalarının parametrelerini nasıl etkilediğini tartışmaktadır.

Birmingham Üniversitesi'nde Bizans Sanatı Tarihi profesörü ve Bizans, Osmanlı ve Modern Yunan Araştırmaları Merkezi müdürü olarak görev yapan Leslie Brubaker, Bizans maddi kültürü ve toplumsal cinsiyet üzerine çok sayıda esere imza atmıştır. En yeni eserleri *Byzantium in the Era of Iconoclasm: A History* (John Haldon ile) ve *Inventing Byzantine Iconoclasm* ikona kırıcılık hareketini mercek altına almıştır. Brubaker şu sıralar Bizans'taki Bakire Meryem kültü hakkında bir kitap üzerine çalışmaktadır.

Daniel Reynolds Birmingham Üniversitesi'nde Bizans tarihi dersleri vermektedir ve ana ilgi alanları arasında Bizans ve erken İslam dönemlerinde Doğu Akdeniz (y.350–y.1099) ile Bizans dünyasında “ikona kırıcılık,” köylü ve seçkin olmayanların oluşturduğu cemaatler yer almaktadır. Reynolds şu sıralar “At the Crossroads of Empires: the Longobard Church of Sant’Ambrogio at Montecorvino Rovella (Salerno)” başlıklı projenin eş yöneticiliğini yapmaktadır. Araştırmaları y.300–y.1100 arasındaki dönemde Bizans'ın toplumsal ve ekonomik tarihine, özel olarak da Bizans ve erken İslam dönemlerinde Suriye, İsrail/Filistin ve Ürdün ile güney İtalya'ya yoğunlaşmaktadır. Ana ilgi alanını erken Ortaçağ'da bu bölgelerdeki Hıristiyan toplulukların tarihi ve arkeolojisi oluşturmaktadır ve bu konudan hareketle Reynolds çalışmalarında erken Ortaçağ Akdeniz ve orta Avrupa bölgelerinde kurulan diplomatik, ekonomik ve insani bağları incelemektedir. Bu temaları çok disiplinli bir yaklaşımla ele alan Reynolds arkeoloji ve maddi kültür konularındaki uzmanlığını nümismatik, yazıt bilim, tarihsel Yunan ve Arap metin gelenekleri hakkındaki bilgisiyle birleştirmektedir. Reynolds daha yakın dönemde, y.700–y.900 yılları arasında Akdeniz havzasında görülen ikona kırıcılık hareketi üzerine yoğunlaşmış ve bu konuda eserler vermiştir. Bunun yanında Bizans ve Bizans sonrası kırsal bölgelerde ve köylü topluluklarında kimlik sorunlarına eğilmiş ve Viyana, Princeton, Oxford ve Tate Britain'dan meslektaşları ile ortak çalışmalar gerçekleştirmiştir.

“At the Crossroads of Empires: the Longobard Church of Sant’Ambrogio at Montecorvino Rovella (Salerno)” projesi British Academy tarafından fonlanmakta ve Dr. Francesca Dell’Acqua (Università di Salerno/Birmingham), Prof. Chiara Lambert (Università di Salerno) ve Birleşik Krallık, İtalya ve Çek Cumhuriyeti'nden çeşitli yüksek öğretim kurumlarıyla beraber yürütülmektedir. Proje, Sant’Ambrogio, Montecorvino Rovella'da bulunan 9. yüzyıla ait Longobard Kilisesi'nin eksiksiz bir tarihsel ve arkeolojik analizini yapmayı hedeflemektedir. Proje ayrıca Sant’Ambrogio’yu Dünya Mirası Listesi'ne “Italia Langobardorum” olarak dahil edebilmek amacıyla UNESCO ve Avrupa Komisyonu ile yakın işbirliği içinde çalışacaktır.

Anna Kelley, Birmingham Üniversitesi'nin Bizans, Osmanlı ve Modern Yunan Araştırmaları Merkezi'nde son sınıf doktora adayı ve Tarihsel Araştırma Enstitüsü'nde Skouloudi Vakfı doktora bursiyeridir. Araştırmaları, Geç Antik ve Erken Ortaçağ dünyalarında pamuğun yayılımı ve bunun iktisadi ilişkilerin gelişimiyle ilgili söyleyebilecekleri üzerine odaklanmaktadır.

Taken together, the three facets of this contribution explore how one man's agency, as he chose to record it for posterity, shaped both the face of modern Istanbul and the parameters of modern Byzantine studies.

Leslie Brubaker, Professor of Byzantine Art History and Director of the Centre for Byzantine, Ottoman and Modern Greek Studies at the University of Birmingham, has published widely on Byzantine material culture and gender. Her most recent books have focused on iconoclasm (*Byzantium in the era of Iconoclasm: a History*, with John Haldon, and *Inventing Byzantine Iconoclasm*) and she is currently completing a book on the cult of the Virgin in Byzantium.

Daniel Reynolds is Lecturer in Byzantine History at the University of Birmingham with particular interests in the Byzantine and early Islamic Levant (c.350–c.1099), “iconoclasm” and the history of peasant and non-elite communities (c.400–1000) in the Byzantine world. He is also currently co-director of the project “At the Crossroads of Empires: the Longobard Church of Sant’Ambrogio at Montecorvino Rovella (Salerno)”. His research focuses on the social and economic history of the Byzantium in the period between c.300–c.1100, with particular interest in Byzantine and early Islamic Syria, Israel/Palestine and Jordan as well as southern Italy. His main interest is in the history and archaeology of the Christian communities of these regions in the early Middle Ages, which he uses as a springboard from which to discuss broader patterns of diplomatic, economic and human contact across the early medieval Mediterranean and central Europe. He addresses these themes using a multidisciplinary approach, harnessing his expertise in archaeology and material culture, combined with additional strengths in numismatics, epigraphy and my familiarity with the traditions of Greek and Arabic historical texts. In more recent years he has developed further interests and publications in iconoclasm in the Mediterranean c.700–c.900 as well as questions of identity in Byzantine and post-Byzantine provincial contexts (c.500–1100), and peasant communities in the Mediterranean, where he has collaborated with colleagues based in Vienna, Princeton, Oxford and Tate Britain.

“At the Crossroads of Empires: the Longobard Church of Sant’Ambrogio at Montecorvino Rovella (Salerno)” is a British Academy funded project, collaborating with Dr. Francesca Dell’Acqua, (Università di Salerno/Birmingham) and Prof. Chiara Lambert (Università di Salerno), and a number of higher education institutions across the UK, Italy and the Czech Republic. The project will conduct a full archaeological and historical analysis of the ninth-century Longobard Church of Sant’Ambrogio, Montecorvino Rovella. The project will also work closely with UNESCO and the European Commission with the aim of incorporating Sant’Ambrogio within its World Heritage List, ‘Italia Langobardorum’.

Anna Kelley is in the final year of her doctoral degree at the Centre for Byzantine, Ottoman and Modern Greek Studies at the University of Birmingham and is a Skouloudi Foundation Doctoral Fellow at the Institute for Historical Research. Her research focuses on the spread of cotton in the late antique and early medieval worlds, and what this can reveal about the development of economic networks.

Walker Trust Büyük Saray Kazıları

Lenia Kouneni

Bu sunum, St. Andrews Üniversitesi Walker Trust desteğiyle İstanbul'da 1935 ve 1938 yılları arasında gerçekleşmiş ve 1950'lerde devam etmiş olan Büyük Saray kazıları ardından St. Andrews Üniversitesi Özel Koleksiyonu'nda muhafaza edilen belgeleri ele almaktadır. Kazı ile ilgili yazılar ve fotoğraflar, günümüzde de Bizans arkeolojik kazılarının en önemlilerinden birisi olarak kabul gören beklenmedik bir keşfin hikayesini anlatmaktadır. Sunumun amacı, kazı çalışmalarında yer alan kişileri ve araştırmacıları güdüleyip teşvik eden nedenleri, anıtlara hangi yöntemlerle ulaştıklarını ve oluşturdukları ilişki ağlarını saptamaktır. Bu projeden sorumlu ve arkeolog olmayan üç ana isim vardır: Zengin bir kağıt üreticisi olan ve kazıya finansal destek sağlayan Sir David Russell; projenin hayata geçmesinin ardındaki itici güç olan ezoterik konular uzmanı ve spiritüalist Binbaşı Wellesley Tudor-Pole ve İstanbul'daki bu arkeolojik kazının başına getirilen St. Andrews Kilise Tarihi Profesörü James Houston Baxter.

Lenia Kouneni lisans derecesini Atina Üniversitesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü'nden dereceyle almıştır. St. Andrews Üniversitesi'nde sanat tarihi alanında yüksek lisans yapmış ve 2009 yılında aynı üniversitede doktorasını tamamlamıştır. Kouneni, St. Andrews Üniversitesi ve Dundee Üniversitesi'nde ders vermiş, Londra'daki National Gallery'de, National Inventory Research Project'te Neil Macgregor araştırmacısı olarak çalışmış ve Yunanistan'da bir dizi arkeolojik kazıda yer almıştır. Kouneni halen St. Andrews Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nde görev yapmakta ve Batı sanatında Klasizm ve Bizans sanatı alanlarında dersler vermektedir. Kouneni'nin öncelikli araştırma konusunu alımlama kavramı ve farklı kültürler arasındaki bağlantılar oluşturmaktadır.

The Walker Trust Excavations of the Great Palace

Lenia Kouneni

This paper is an investigation of material kept in the Special Collections, University of St. Andrews, regarding the excavations of the Byzantine Great Palace in Istanbul, which took place between 1935 and 1938 and continued into the 1950s, under the auspices of the university's Walker Trust. Papers and photographs related to the dig tell the fascinating story of an unexpected discovery that remains one of the most important excavations in Byzantine archaeology.

The purpose is to uncover the figures involved, the scholars' motivations and incentives, the means by which they accessed the monuments, and the networks they established. Three key figures, none of them an archaeologist, were mainly responsible for the project: Sir David Russell, a wealthy papermaker who funded the excavation; Maj. Wellesley Tudor-Pole, a spiritualist and specialist in esoteric matters and the driving force behind the project; and James Houston Baxter, St. Andrews professor of ecclesiastical history, who was put in charge of the dig in Istanbul.

Lenia Kouneni has a BA Hons (Archaeology and Art History) from the University of Athens, Greece. She completed her MLitt in Art History at the University of St. Andrews and received her PhD from the same institution in 2009. She has taught at the University of St. Andrews and the University of Dundee; she was a Neil Macgregor scholar at the National Gallery, London, doing research for the National Inventory Research Project, and has participated in a number of archaeological excavations in Greece. She is currently an Associate Lecturer at the School of Art History, University of St. Andrews, where she offers modules on Classicism in Western Art and Byzantine art. Her primary research concern is the concept of reception and artistic contacts between different cultures.

İstanbul'da Erken Dönem Hıristiyan ve Bizans Anıtlarının İncelenmesi ve Korunmasında Amerikalıların Katkıları

Holger A. Klein

Fransız, İngiliz, Rus ve Alman meslektaşlarının aksine, Geç Roma ve Bizans dönemi Konstantinopolis'inin arkeolojik kalıntıları ve günümüze kadar gelebilmiş anıtları ile ilgilenen Amerikalı araştırmacılar bu şehre nispeten daha geç gelmişlerdir. Amerikalıların hem 19. ve 20. yüzyıl başlarında İstanbul'da kurumsal varlıklarını oluşturma çabalarını, hem de şehrin Bizans anıtlarını ve mirasını keşfedip korumak konusundaki bireysel çabalarını inceleyen bu sunumun iki amacı vardır: Bir yandan İstanbul'daki Amerikalıların arkeolojik ve bilimsel faaliyetlerini tarihsel, siyasi ve dini bağlamlara oturtmak; öte yandan ise, bu zamana kadar yeterince incelenmemiş arşiv materyallerine daha yakından bakarak, her bir projenin ortaya çıkışını ve akıbetini, ayrıca bu projelerde başrol oynayan kişilerin kariyerlerini mercek altına almak.

Profesör Holger A. Klein Freiburg im Breisgau, Münih, Londra ve Bonn Üniversitelerinde sanat tarihi, erken dönem Hıristiyan arkeolojisi ve Alman edebiyatı alanlarında eğitim görmüştür. Klein'in çalışmaları Geç Antik dönem, erken Ortaçağ ve Bizans sanatı ve mimarisi ile objelerin tarihi, rölikler kültürü, kültürel ve sanatsal aktarım ve etkileşim konularındadır.

Profesör Klein 2000 yılında Columbia Üniversitesi'nde göreve başlamış ve Sanatsal Beşerî Bilimler ve Doktora Programı yöneticiliği ile bölüm başkanlığını yürütmüştür. 2004–2007 yılları arasında Cleveland Sanat Müzesi'nde Robert P. Bergman Ortaçağ Sanatı küratörlüğü yapmış ve 2010 yılına kadar müzenin tanınmış Ortaçağ ve Bizans Sanatı Koleksiyonu'nun yeniden kuruluşunu idare etmiştir. Küratör olarak hayata geçirdiği çeşitli uluslararası gezici sergiler arasında *Restoring Byzantium*, *The Kariye Camii in Istanbul and the Byzantine Institute Restoration* (2004), *Medieval Treasures from The Cleveland Museum of Art* (2007–2008) ve *Treasures of Heaven. Saints, Relics and Devotion in Medieval Europe* (2010–2011) yer almaktadır.

Profesör Klein'in kazandığı ödüllerden bazıları şunlardır: 50. Mark Van Doren öğretimde başarı ödülü (2011), Lenfest saygın öğretim üyeliği ödülü (2012) ve Wm. Theodore de Bary ana müfredata ayrıcalıklı hizmet ödülü (2014). Klein 2015–2016 yıllarında Université Paris I, Panthéon–Sorbonne'da misafir profesör olarak bulunmuştur ve şu sıralar Columbia Üniversitesi Sakıp Sabancı Türkiye Araştırmaları Merkezi'nin geçici müdürü ve Venedik'teki Casa Muraro'da müdür olarak görev yapmaktadır.

American Contributions to the Exploration and Preservation of Early Christian and Byzantine Monuments in Constantinople/Istanbul

Holger A. Klein

American scholars interested in the archaeological remains and surviving monuments of late Roman and Byzantine Constantinople arrived relatively late in the city compared with their French, British, Russian, and German colleagues. In examining the history of American efforts to establish an institutional presence in Constantinople during the nineteenth and early twentieth centuries and the individual efforts made to explore and preserve the city's Byzantine monuments and heritage, the aim of this paper is two-fold: on the one hand, it puts American archaeological and scholarly activities in Constantinople/Istanbul in their historical, political, and religious context and on the other hand, it highlights the genesis and fate of individual projects and the biographies of their main protagonists through a close look at archival materials until now underexplored.

Professor Holger A. Klein was educated in Art History, Early Christian Archaeology, and German Literature at the universities of Freiburg im Breisgau, Munich, London, and Bonn. His research focuses on the history and historiography of Late Antique, Early Medieval, and Byzantine art and architecture, including the history of objects, the cult of relics, and issues of cultural and artistic transfer and exchange.

Professor Klein joined Columbia University in 2000, and served as Director of Art Humanities, Director of Graduate Studies, and Department Chair. From 2004 to 2007 he held an appointment as the Robert P. Bergman Curator of Medieval Art at the Cleveland Museum of Art and continued to oversee the reinstallation of the museum's renowned collection of Medieval and Byzantine art until 2010. His work as a curator includes various international loan exhibitions, among them *Restoring Byzantium*, *The Kariye Camii in Istanbul and the Byzantine Institute Restoration* (2004), *Medieval Treasures from The Cleveland Museum of Art* (2007–2008) and *Treasures of Heaven. Saints, Relics and Devotion in Medieval Europe* (2010–2011).

Professor Klein is the recipient of several awards and prizes, including the 50th annual Mark Van Doren Award for Teaching (2011), the Lenfest Distinguished Faculty Award (2012), and the Wm. Theodore de Bary Award for Distinguished Service to the Core Curriculum (2014). In 2015/16 he held the Alliance Visiting Professorship at the Université Paris I, Panthéon–Sorbonne. He currently serves as Interim Director of Columbia University's Sakıp Sabancı Center for Turkish Studies and as Faculty Director of Casa Muraro in Venice.

“Arzu Nesneleri”: Koleksiyonerler, Âlimler, ve İstanbul’daki Bizans Sanatı Piyasası (1850’ler–1950’ler)

Brigitte Pitarakis

Akdeniz dünyası arkeolojisinin, aralarında Sayda lahitleri ve Milo Venüsü de bulunan çarpıcı keşifler ile hız kazandığı Osmanlı’nın son döneminde İstanbul, Bizans’ın maddi kültürünün çeşitli yansımalarını toplamak ve incelemek gibi ortak bir ilgiyle hareket eden âlimlerin bulunduğu canlı bir yer haline gelmişti. Bu çaba çerçevesinde, uzun süredir şehirde yaşayan Avrupalılar, yabancı ziyaretçiler ve şehrin yerlileri, söz konusu “arzu nesnelere” elde etmek için kendi aralarında bağlantılar oluşturmuş olmalıydı.

Yayımlanmamış mektuplar ve belgeler, özellikle Gustave Schlumberger’in yazışmaları, İstanbul’da yaşayan âlimlerin ilk bilimsel eserleri ve Müze-i Hümayun’daki Bizans eserleri katalogları bu döneme açılan birer pencere niteliğindedir. Bu kaynaklar, keşfedilmeleriyle birlikte Bizans tarihine ve 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başında gelişen Bizans maddi kültür malzemelerinin toplanması faaliyetlerine dair bilgimizi artıran kurşun mühürler, madalyalar, sikkeler ve üzerinde yazıtlar bulunan diğer küçük objeler gibi araçların köklerine ışık tutmuşlardır.

Osmanlı yönetimi tarafından başlatılan ve genç cumhuriyetin devam ettirdiği İstanbul’da kapsamlı kentsel altyapı ve yeni resmi bina inşaatları için yapılan kazılar önemli miktarlarda Bizans kurşun mührünü, seramiklerini, polikrom kaplama levhalarını ve daha başka birçok eseri gün yüzüne çıkarmıştır. Özel koleksiyoner ve araştırmacıların gösterdiği ilgi ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri’nin eser edinme planları yerel antik eser piyasasını canlandırmış, bu fırsatı değerlendirip artan talebi karşılamaya çalışan tüccarların girişimleri sonucu çok çeşitli Bizans eserleri piyasada ulaşılabilir hale gelmiştir.

Bu iki dinamik, sanat tacirleri ve araçlarla ayrıcalıklı ilişkiler kurabilmek için kendi aralarında sert bir rekabete girişen uzmanların oluşturduğu bazı çevrelerin gelişimini hızlandırmıştır. İncelenen mektup ve belgelerdeki detaylar, İstanbul’da bir araya gelen bu eğitimli kişilerin—lise öğretmenleri, rahipler, diplomatlar, doktorlar, devlet memurları ve profesörler—toplumsal ve kültürel arka planlarının, kendi aralarındaki ilişkilerin ve uluslararası bilim camiası ile kurdukları bağların bir resmini çizmektedir.

Brigitte Pitarakis 2002 yılından bu yana Paris’te Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi’nde (CNRS) kıdemli araştırmacı olarak görev yapmaktadır. Pitarakis doktora derecesini, 1992–1997 yılları arasında ders de verdiği Sorbonne Üniversitesi’nden (Paris 1) almıştır. 2007 yılında L’Académie Française tarafından Charles et Marguerite Diehl Ödülü’ne layık görülen *Les Croix-Reliquaires Pectorales Byzantines en Bronze* başlıklı eserin yazarıdır. Pitarakis Fransızca, İngilizce ve Türkçe çok sayıda bilimsel makale ve kataloğa imza atmıştır. 2016 yılından itibaren *Revue des Études Byzantines*’in yayın kurulunda yer alan Pitarakis, Jean-Michel Spieser, Maria Parani ve Ludovic Bender ile birlikte *Artefacts and Raw Materials in Byzantine Archival Documents / Objets et Matériaux dans les Documents d’Archives Byzantines* (ByzAD) isimli elektronik veri tabanının oluşturulmasında rol almıştır. Kuruluşundan itibaren Suna ve İnan Kırac Vakfı İstanbul Araştırmaları Enstitüsü’nün Bizans bölümü için danışmanlık yapmaktadır ve bu işbirliği sonucunda Pera Müzesi’nde çeşitli sergiler açılmış ve Pitarakis editörlüğünde bu sergilerin katalogları yayımlanmıştır.

“Objects of Desire”: Collectors, Learned Men, and the Byzantine Art Market in Istanbul (1850s–1950s)

Brigitte Pitarakis

During the late Ottoman era—a time when the archaeology of the Mediterranean world was invigorated by spectacular discoveries, among them the sarcophagi of Sidon and the Venus de Milo—Istanbul became a vibrant gathering place of learned men driven by a common interest in collecting and studying various expressions of Byzantine material culture. In this pursuit, these long-time European residents, foreign visitors, and locals had to establish channels through which to acquire these “objects of desire.”

Unpublished letters and documents, in particular the correspondence of Gustave Schlumberger, the early scientific scholarship of the learned men based in Istanbul, and the cataloguing on Byzantine artifacts at the Imperial Ottoman Museum (Müze-i Hümayun) are windows onto this era. Together they shed new light on the roots of the instruments—e.g., lead seals, medals, coins, and other small objects bearing inscriptions—whose discovery increased knowledge of Byzantine history and the world of collecting Byzantine material culture in the late nineteenth and early twentieth centuries.

Excavation for extensive construction work on urban infrastructure and new official buildings in Istanbul, initiated by the Ottoman administration and continued under the young republic, had led to the unearthing of substantial quantities of Byzantine lead seals, ceramics, polychrome tiles, and so on. The enthusiasm of private collectors and scholars in combination with the acquisition plans of the Istanbul Archaeological Museums significantly influenced the dynamics of the local antiquities market, with a rich variety of Byzantine artifacts becoming available in the bazaar as a result of merchants seizing the opportunity to satisfy demand.

These two dynamics spurred the development of specialized circles of people in stiff competition with each other to make privileged contacts with art dealers and middlemen. The details in the letters and documents analyzed produce a sketch of the social and cultural backgrounds of the learned people gathered in Istanbul—high school teachers, priests, diplomats, physicians, state officials, and professors—their contacts with each other, and their ties to the international scholarly community.

Brigitte Pitarakis is a senior researcher at the Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) in Paris since 2002. She obtained her PhD in Archaeology/Art History from the Sorbonne (Paris 1) where she was also a Lecturer between 1992 and 1997. She is the author of *Les croix-reliquaires pectorales byzantines en bronze* for which she was awarded the Charles et Marguerite Diehl prize by L’Académie française in 2007. She authored numerous scholarly publications and catalogues in French, English and Turkish and since 2016 is a member of the editorial board of the *Revue des études byzantines*. Brigitte also collaborated in the creation of the electronic database *Artefacts and Raw Materials in Byzantine Archival Documents / Objets et Matériaux dans les Documents d’Archives Byzantines* (ByzAD) with Jean-Michel Spieser, Maria Parani, and Ludovic Bender and since its inception has been advising the Byzantine department of the Istanbul Research Institute of the Suna and İnan Kırac foundation, a collaboration that has led to several exhibitions at the Pera Museum and to their associated catalogues under her editorship.

Gözlemcinin Uygulamaları: Charles F.–M. Texier ve Osmanlı İstanbul'u ile Karşılaşması

Silvia Pedone

Fransız mimar ve arkeolog Charles Felix–Marie Texier 1830’larda Fransız hükümeti tarafından Küçük Asya ve İstanbul’a gönderilmiştir. Eski Bizans sanatını öğrenme ve ülkesine hizmet etme arzusuyla hareket eden Texier klasik dönem ve Bizans arkeolojisinin öncü isimlerinden biridir. Genç ve heyecanlı araştırmacı Bizans sanatını incelemenin, basitçe modern şehrin dış görünümünde geriye kalan izleri “okumaktan” ibaret olmadığını farkındaydı. Aksine, gerçek bir araştırma yalnızca bireysel yetenek, sezgi ve tarihsel kaynaklara bilimsel hakimiyeti değil, belli başlı “uygulamaların” hayata geçirilmesini de gerektiriyordu. Bunun yanında, Batılı ziyaretçilere yönelik yeni ve temkinli bir açıklığın sergilendiği dönemde Osmanlı şehrinin yerel yöneticileri ve halkıyla iyi ilişkiler kurma inceliği ve becerisi de gerekiyordu. Dolayısıyla, modern, “bilimsel” gözlemci açısından Bizans anıtlarının kalıntılarını anlamak aynı zamanda bunların içinde yer aldığı tarihsel bağlamın ve yaşayan kültürün farklı ve karmaşık katmanlarını anlamak demektir.

Texier’in 1842’ye kadar yaptığı araştırmaları inceleyerek bir yandan onun hâlâ Aydınlanma döneminde şekillenmiş ideolojik öncüllerinin izini sürmek, diğer yandan ise zaman içinde modern arkeolojinin standart araçlarına dönüşecek bir “uygulamanın”, daha doğrusu birlikte kullanılan çeşitli uygulamaların biçimlenme sürecini tespit etmek mümkündür. Bu uygulamalar teknik kaynakları kapsamakla beraber kültürel miras, kamunun tarihsel anıtlara erişim hakları, ulusal müzelerin mirası gibi birçok konuda yeni ufuklar açmıştır.

Dr. Silvia Pedone Roma Ulusal Sanat Galerisi’nde sanat tarihçisi olarak görev yapmaktadır. Pedone doktora derecesini Roma Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü’nden, Charles F.–M. Texier’in Konstantinopolis’teki Bizans anıtlarıyla ilgili yayımlanmamış çizimleri hakkında yazdığı tez ile almıştır. Hierapolis’teki Aziz Philippos Kilisesi’nde bulunan Bizans heykelleri üzerine yürütülen bir proje ile Lecce’deki Salento Üniversitesi’nde doktora sonrası araştırmacı olarak çalışmıştır. Pedone ayrıca Küçükalyalıdaki orta dönem Bizans taş eserleri ile ilgili bir projeye yer almak üzere Koç Üniversitesi’nden araştırma bursu kazanmıştır. 2014 yılından bu yana Roma Üniversitesi ile beraber *Città e Suburbio tra Roma e Costantinopoli: Architettura e Decorazione delle Residenze Aristocratiche* başlıklı projede yer almaktadır.

Pedone 2011 yılında Urbino “Carlo Bo” Üniversitesi’nde Ortaçağ Sanatı Tarihi alanında profesör olarak çalışmaya başlamıştır ve halen Roma Sapienza Üniversitesi Bizans Sanatı Kürsüsü’yle işbirliği halinde çalışma yürütmektedir. 2007’den bu yana İtalya Dışişleri Bakanlığı tarafından fonlanan ve Türkiye’de yürütülen *Roman and Byzantine Marble Sculptures of the Ayasofya Müzeleri Institution* başlıklı projede yer almaktadır ve bu projenin ilk sonuçları 2010 yılında *The Sculptures of the Ayasofya Müzesi in Istanbul. A Short Guide* başlığıyla İstanbul’da yayımlanmıştır. Pedone’nin başlıca araştırma alanları şunlardır: Akdeniz bölgesindeki Bizans taş eserleri, Bizans sanatında renk kullanımı ve algısı, Batılı gezginlerin deneyimleri ve belgeleri aracılığıyla Konstantinopolis topografyası ve anıtları, Bizans görsel kültüründe imgelerin yeri, ikon ve törensel imgeler sorunu. Pedone’nin en yakın tarihli eserleri arasında V. Cantone ile birlikte yayına hazırladığı ve önsözünü Herbert L. Kessler’in yazdığı *Phantazontes. Visioni dell’Arte Bizantina* (Padova 2013) ve kitap serisi *Sensibilia. Colloquium on Perception and Experience*’in çeşitli ciltleri yer almaktadır. Pedone şu sıralar Charles F.–M. Texier ve Bizans taş eserleri’nde renk kullanımı hakkında iki kitap üzerinde çalışmaktadır.

Practices of the Observer: The Encounter between Charles F.–M. Texier and Ottoman Constantinople

Silvia Pedone

The French architect and archaeologist Charles Felix–Marie Texier was sent by the French government in the 1830s to Asia Minor and Constantinople. Texier was a pioneer of classical and Byzantine archaeology, driven by a desire to both know the ancient art of Byzantium and to offer his services to his country. The young enthusiastic explorer was aware that to study the Byzantine art of Constantinople was not simply a matter of “reading” the marks left behind on the face of the modern city. On the contrary, a proper survey required a specific set of “practices,” not only personal skills, intuitions and scholarly knowledge of historical sources. It also called for diplomatic tact and the ability to establish good relationships with the local authorities and people of the Ottoman city at a time of a new and yet wary openness toward Western visitors. Thus, from the point of view of the modern, “scientific” observer, understanding the remains of the Byzantine monuments also came to mean understanding the different and complex layers of the historical context and the living culture in which it was embedded.

Examining Texier’s expeditions until 1842, one can trace on the one hand the development of his ideological premises—still indebted to an Enlightenment milieu—and on the other hand identify the shaping of a “practice,” or better yet a combined set of practices, that evolved into the standard tools of modern archaeology, encompassing technical resources but also opening new horizons: cultural heritage, rights of the public to access historical monuments, legitimacy of national museums, and so on.

Dr Silvia Pedone is an art historian at the National Art Gallery of Rome. She earned her PhD in Art History at the University of Rome, with a dissertation on the unpublished drawings of Byzantine monuments of Constantinople by Charles F.–M. Texier. She was post-doc fellow at the University of Salento (Lecce), with a project on the Byzantine sculptures of St. Philipp Church at Hierapolis, and she has earned also a research fellowship from Koç University for a project on the Middle Byzantine sculpture of Küçükalyalı (Istanbul). Since 2014 she joined the project *Città e suburbio tra Roma e Costantinopoli: Architettura e Decorazione delle Residenze Aristocratiche*, in cooperation with the University of Rome.

In 2011 she became adjunct professor of History of Medieval Art at “Carlo Bo” University, Urbino. She currently cooperates with Sapienza University of Rome for the chair of History of Byzantine Art. Since 2007 she is member of the research team, funded by Italian Ministry for Foreign Affairs, working in Turkey for the project *Roman and Byzantine marble sculptures of the Ayasofya Müzeleri Institution* (whose first results were published in *The Sculptures of the Ayasofya Müzesi in Istanbul. A Short Guide*, Istanbul 2010). Her main topics are the Byzantine sculpture in the Mediterranean area; the use and perception of color in Byzantine Art; the topography of Constantinople and its monuments through the experience and documents by western voyagers; the status of images in Byzantine visual culture, the problem of icons and ritual images. She has extensively published on such topics; among her recent publications, *Phantazontes. Visioni dell’Arte Bizantina*, edited with V. Cantone and prefaced by Herbert L. Kessler (Padova 2013), and several volumes of the book series *Sensibilia. Colloquium on Perception and Experience*. She is working on a book on Charles F.–M. Texier and on a book on color in Byzantine sculpture, both forthcoming.

Paolo Verzone: İtalya ve Türkiye arasında Tarih Tutkunu bir Mühendis

Paolo Mighetto

Paolo Verzone 1902 yılında Vercelli’de doğmuş ve 1925 yılında Torino’da İnşaat Mühendisliği alanında diploma almıştır. Tasarım ve restorasyon alanında ilgi çekici çalışmalar yaptıktan sonra, ortaçağ mimarisini incelemeye girişmiş, bu mimarının kaynakları, malzemeleri ve inşa tekniklerine dair yakın ve akılcı bilgilere dayanan yenilikçi bir yaklaşım geliştirmiştir. Bu bilgileri anıtın kabartmaları ışığında ve doğrudan derinlikli bir sorgulama ile doğrulamaya çalışmış, bu kapsamda kritik ve metodolojik referans noktası olarak Arthur Kingsley Porter ve Josep Puig y Cadafalch’a göndermelerde bulunmuştur. Sonuçta *L’architettura religiosa dell’Alto Medioevo nell’Italia settentrionale* (1942) ve *L’arte preromanica in Liguria* (1945) başlıklı eserler ortaya çıkmıştır.

Verzone 1952 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Tarihi kürsüsünün başkanı olmak üzere İstanbul’a davet edilen ilk Avrupalı olmuştur ve bu görevi 1956 yılına kadar sürdürmüştür. Arif Müfid Mansel ile yaptığı işbirliği sayesinde bu dönem Verzone’ye eğitim ve bilgi anlamında büyük bir gelişim imkanı sunmuştur. Bu kültürel zenginleşme Verzone’nin sonraki çalışmalarında Yakındoğu sanatsal ve mimari biçimlerinin gelişimine dair daha bütünsel bir farkındalık sağlayacaktır. Bu ilerleme hattı Verzone’yi Ortaçağ’dan Antik Çağ’a yöneltecek ve Batı ile Doğu arasında erken dönem Ortaçağ Avrupası’nda gelişen ilişkilerin global bir analizi olma niteliğini taşıyan *Da Bisanzio a Carlomagno* başlıklı eserinin ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

1957 yılında kurulan ve 1981 yılına kadar faaliyetini sürdüren Frigya, Hierapolis’teki İtalyan Arkeolojik Misyonu deneyimi Verzone’nin eleştirel ve bilişsel çizgisini zenginleştirmiş ve onu karşılıklı saygı ve dostluk çerçevesi içinde, George Hanfmann, Kenan Erim, André Grabar, Hans Peter L’Orange, Armin Von Gerkan gibi dönemin en büyük arkeolojik kişilikleriyle bağlantı içine sokmuştur. Bu deneyimler Verzone’yi Doğu ve Batı arasındaki geç dönem Roma yerleşimleri konusu üzerine yapılan devasa bir araştırma ile karşı karşıya bırakmış, fakat otuz yılı aşkın bir süre devam eden bu çalışma, Verzone’nin 1986 yılındaki ölümü ile kesilmiş ve yayımlanmamıştır.

Paolo Mighetto tarih alanında doktora sahibi bir mimar ve mimari eleştirmenidir. 1997 yılından bu yana Frigya Hierapolis kentindeki (Türkiye, UNESCO Pamukkale–Hierapolis sit alanı) İtalyan Arkeolojik Misyonu’nun ve 2008 yılından itibaren Leptis Magna’daki (Libya, UNESCO Leptis Magna sit alanı) İtalyan–Libya Arkeolojik Misyonu’nun üyesidir. Frigya Hierapolis Tiyatrosu’nun Severus dönemi mermer sahne binalarının restore edilmesi ile taçlanan arkeoloji alanındaki zengin deneyimleri Mighetto’nun 2015 yılında, Pompeii’de birçok restorasyon, uygulama ve geliştirme faaliyeti gerçekleştiren Pompeii Arkeolojik Parkı Teknik Planlama Sekreteryası’na seçilmesini sağlamıştır. Mesleki çalışmalarına başladığı 1996 yılından bu yana Mighetto restorasyon, peyzaj mimarisi ve kentsel geri kazanma çalışmalarına özel ilgi göstermiş ve bu çerçevede sayısız kentsel yenileme, kamusal ve özel bahçe ile şehir parkı projelerinde yer almıştır. Mighetto 2016 yılında *Layered Landscape Session*’ın editörlerinden biri olarak IFLA–Torino 2016 Peyzaj Mimarları Dünya Kongresi’ne katılmıştır.

Paolo Verzone: An Engineer with a Passion for History between Italy and Turkey

Paolo Mighetto

Paolo Verzone was born in Vercelli in 1902 and earned a degree in civil engineering in Turin in 1925. After interesting experiences in design and restoration, he veered toward the study of medieval architecture, creating an innovative approach based on an intimate and rational knowledge of the sources, materials, and building techniques of medieval architecture. His ideas were verified through the reliefs of monuments and direct and in–depth investigation, making constant use of critical and methodological references in Arthur Kingsley Porter and Josep Puig y Cadafalch. Hence he produced *L’architettura religiosa dell’Alto Medioevo nell’Italia settentrionale* (1942) and *L’arte preromanica in Liguria* (1945).

From 1952 to 1956, Verzone served as the first European invited to chair the history of architecture at Istanbul Technical University. This period would become a foundational opportunity for training and knowledge, thanks in part to collaborating with Arif Müfid Mansel. This cultural enrichment guided Verzone’s subsequent studies toward a coherent process of awareness in the development of Near Eastern artistic and architectural forms. This critical path then led him from the Middle Ages to antiquity, culminating in the publication of *Da Bisanzio a Carlomagno*, a global analysis of relations that developed between the West and the East in early medieval Europe.

The activities of the Italian Archaeological Mission in Hierapolis of Phrygia between 1957 and 1981 enriched the scholar’s critical and cognitive approaches and landed him in relationships of mutual esteem and friendship with the greatest personalities in archeology at the time, from Hanfmann to Erim, from Grabar to L’Orange, and on to Von Gerkan. This sum of Verzone’s experiences would lead him to undertake a vast study of late Roman residences between East and West, a work that consumed more than thirty years but remained unpublished, interrupted only by death, in 1986.

Paolo Mighetto is an architect, PhD in History and Critic of Architecture. He is a member of the Italian Archaeological Mission in Hierapolis of Phrygia, since 1997 (Turkey, UNESCO site of Pamukkale–Hierapolis), and of the Italian–Libyan Archaeological Mission “Tempio Flavio” in Leptis Magna, since 2008 (Libya, UNESCO site of Leptis Magna); thanks to this long archaeological experience, culminating with the restoration of the Severian marble scaenae frons of the Theater of Hierapolis of Phrygia, he was selected, in 2015, to be part of the Technical Planning Secretariat of the Archaeological Park of Pompeii, dealing with many restoration, fruition and promotion interventions in Pompeii. Since the beginning of his professional activity in 1996, he has been interested both in restoration and in landscape architecture and urban recovery with numerous projects of urban renovation, public and private gardens and urban parks. In 2016 he took part in the IFLA–Torino 2016 World Congress of Landscape Architects, as co–editor of the *Layered Landscape Session*.